SİYER-İ NEBÎ

SERİ 11

İMTİHAN ÜSTÜNE İMTİHAN

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Recî', Bi'r-i Maûne, Benî Nadîr ve Korku Namazı

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

AK (KELANTAN)

quranscience.my

© 2026 M / 1448 H Hj Che Alim Hj Che Haron AK (Kelantan) • quranscience.my • @QuranScienceMY

Bu e-kitap Müslümanlar için ÜCRETSİZDİR — satılması yasaktır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SİYER-İ NEBÎ

SERİ 11

İMTİHAN ÜSTÜNE İMTİHAN

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Recî', Bi'r-i Maûne, Benî Nadîr ve Korku Namazı

ٱلَّذِينَ إِذَآ أَصَٰبَتْهُم مُّصِيبَةٌ قَالُوٓاْ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّآ إِلَيْهِ رَٰجِعُونَ

"Onlara bir musibet geldiğinde: "Biz Allah'a aitiz ve şüphesiz O'na döneceğiz" derler."

BAKARA SÛRESİ 2:156

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

quranscience.my | @QuranScienceMY

© 2026 M / 1448 H quranscience.my — ücretsiz e-kitap. Satılamaz.

TEŞEKKÜR

Kullarını imtihan üstüne imtihanla sebat ettiren ve onların sabrını kendilerinden sonraki ümmete nur kılan Allah'a hamd olsun. Efendimiz Muhammed'e ﷺ, âline ve ashabına salât ve selâm olsun.

Bu e-kitap özellikle sevgili eşime ithaf edilmiştir,

ZAHARAH MOHD LATİF;

sevgili çocuklarıma,

MUHAMMAD HAFİZ, NOOR HAZWANİ, ABDUL HAKİM, NOOR HİDAYAH, NOR AQİLA ve **NOR ATİQAH**;

ve damatlarımla gelinlerime,

FAZİLAH, MALEK, HANİN, FAİRİZAL ve **FİRWAN**.

Siyer-i Nebî'nin bu on birinci serisi Uhud ile Hendek arasındaki dönemi anlatır: Hubeyb ve şehit düşen kurrâ, içkinin haram kılınması, Benî Nadîr'in sürülmesi ve korku namazı. Bu bilgi 'ilmun yuntefa'u bih, yani faydalı bir ilim olsun.

BU E-KİTABIN KAPAĞI HAKKINDA

Bu e-kitabın kapağında hiçbir insan veya hayvan tasvir edilmemiştir. Kapakta **şafak öncesi bir Arap vahası** resmedilmiştir: **eski taş bir kalenin kalıntıları** küçük bir tepenin üzerinde durur; etrafını karanlık **hurma bahçeleri** çevreler; önde alçak toprak duvarlar ve genç hurma fidanları vardır ve her şey ince bir **sis** ile örtülüdür. Gökyüzünde **hilal** ve birkaç yıldız hâlâ parlamakta, ufukta ise **tan ağarması** belirmektedir.

Kale ve hurma bahçeleri, Benî Nadîr'in kalelerini ve hurma ağaçlarını hatırlatır (Haşr 59:2, 5) — onları Allah'ın takdirinden koruyacağını sandıkları kaleler. Sessiz gece, Müslümanların Uhud ile Hendek arasında yaşadığı imtihan üstüne imtihanı; tan ağarması ise sıkıntıdan sonra gelen ümidi ve Allah'ın yardımını simgeler.

Alttaki lacivert şerit, **ince altın çizgilerle** çerçevelenmiş olup yazarın adının yer aldığı alandır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İçindekiler

İmtihan Üstüne İmtihan — *Giriş*
1. Uhud'dan Sonra: Düşman Cesaretleniyor — *Siyer kitapları*
2. Recî' Olayı — *Sahîh-i Buhârî 3045*
3. Hubeyb ve Bir Salkım Üzüm — *Sahîh-i Buhârî 3045*
4. Şehadetten Önce İki Rekât Namaz — *Sahîh-i Buhârî 3045*
5. Âsım ve Bekçi Arılar — *Sahîh-i Buhârî 3045*
6. Bi'r-i Maûne: Yetmiş Kurrâ — *Sahîh-i Buhârî 4090*
7. "Kâbe'nin Rabbine Yemin Olsun ki Kazandım!" — *Sahîh-i Buhârî 4092*
8. Kunût-i Nâzile — *Sahîh-i Buhârî 1003*
9. "Kavmimize Ulaştırın" — *Âl-i İmrân 3:169–170*
10. İçkinin Haram Kılınması — *Sahîh-i Buhârî 2464*
11. Benî Nadîr'in İhanet Planı — *Mâide 5:11*
12. Kuşatma ve Sürgün — *Sahîh-i Buhârî 4028*
13. Benî Nadîr'in Hurma Ağaçları — *Sahîh-i Buhârî 4031*
14. Münafıkların Sahte Vaadi — *Haşr 59:11*
15. Fey Malı — *Sahîh-i Buhârî 2904*
16. Haşr Sûresi — *Haşr 59:2*
17. Ümmü Seleme ve Musibet Duası — *Sahîh-i Müslim 918*
18. Zeyd b. Sâbit Yahudi Yazısını Öğreniyor — *Sünen-i Ebû Dâvûd 3645*
19. Zâtü'r-Rikâ' — *Sahîh-i Buhârî 4128*
20. "Seni Benden Kim Kurtaracak?" — *Sahîh-i Buhârî 2910*
21. Korku Namazı — *Sahîh-i Buhârî 942*
22. Bedrü'l-Mev'id — *Âl-i İmrân 3:175*
23. Bu Serideki Kıssaların Kaynakları — *Şekil; tablo*
24. Hasan ve Hüseyin'in Doğumu — *Sahîh-i Buhârî 3749, 3753, 2704; Tirmizî 3768*
25. Hicretin 4. Yılındaki Seriyyeler — *Tablo; Sünen-i Ebû Dâvûd 1249*
26. Bu Serideki Şahsiyetler — *Tablo*
27. Olayların Geçtiği Yerler — *Coğrafya tablosu*
28. Ramazan 3 H'den Şevval 4 H'ye Zaman Çizelgesi — *Tablo*
29. İmtihan Üstüne İmtihan Hakkında Sık Sorulan Sorular — *12 soru*
30. Dersler ve Sonuç
Kaynakça
Destek ve Bağış

Renk rehberi: yeşil kutu = Kur'an ayeti; altın kutu = hadis; kahverengi kutu = siyer notu (siyer kitaplarının rivayeti); mavi tablo = karşılaştırma. Mavi altı çizili râvi isimlerine tıklayarak sunnah.com'daki râvi sayfasına gidebilirsiniz.

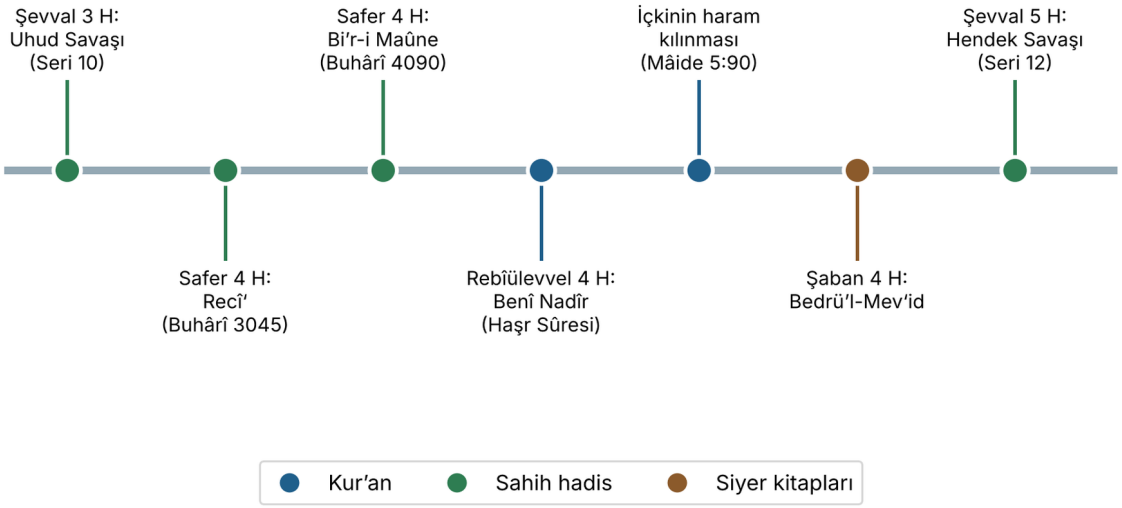
© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İMTİHAN ÜSTÜNE İMTİHAN

Siyer-i Nebî'nin onuncu serisi Uhud'da sona erdi — yaralar, şehitler ve Allah'ın o günleri insanlar arasında döndürüp durduğu vaadi. Sonraki iki yıl, ***Uhud (Şevval 3 H) ile Hendek Savaşı (Şevval 5 H)*** arasında Müslümanlar ***imtihan üstüne imtihan*** yaşadı: tebliğciler hainçe öldürüldü, bir Yahudi kabilesi Resûlullah'ı ﷺ öldürmeyi planladı ve Arap kabileleri Medine'ye saldırmaya cesaret etmeye başladı.

Ancak aynı dönemde Allah ***şeriatı da tamamladı***: içki haram kılındı, korku namazı öğretildi ve Haşr Sûresi indirildi. Bu seri, bu kıssaları Kur'an ve sahih hadislere dayanarak anlatır; siyer kitaplarındaki kıssaların durumu ayrıca belirtilmiştir.

Uhud ile Hendek Arasındaki Zaman Çizelgesi (3–5 H)

Tarihler siyer kitaplarındaki meşhur görüşe göredir; bazıları ihtilaflıdır (ilgili bölümlere bakınız).

Şekil 1: Uhud ile Hendek arasındaki zaman çizelgesi.

Not: Bu e-kitaptaki ayet mealleri Diyanet İşleri Başkanlığı mealidir. Her hadisin derecesi hadis kutusunda belirtilmiştir. Siyer kitaplarından alınan bilgiler kahverengi "Siyer Notu" kutularında verilmiş, tarihî bilgilere kaynak bağlantıları eklenmiştir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

UHUD'DAN SONRA: DÜŞMAN CESARETLENİYOR

Uhud'daki yenilginin etkisi Medine'nin dışında da hissedildi. Bedir'den sonra korkuya kapılan Arap kabileleri şimdi Müslümanların ***zayıfladığını*** sanıyordu. Bazı kabileler Medine'ye saldırmak için güç toplamaya başladı, bazıları da Müslümanları aldatmak için hile arıyordu.

SİYER NOTU: EBÛ SELEME VE BENÎ ESED

Siyer kitapları, Muharrem 4 H'de Resûlullah'a ﷺ ***Benî Esed'in*** Medine'ye saldırmak için hazırlandığı haberinin geldiğini anlatır. Efendimiz yaklaşık 150 sahâbî ile ***Ebû Seleme'yi*** gönderdi. Öyle hızlı vardılar ki düşman savaşmadan dağıldı.

Ebû Seleme Medine'ye döndü; ancak Uhud'da aldığı yara ***yeniden kanadı*** ve kısa süre sonra vefat etti. Hanımı Ümmü Seleme'nin kıssası 17. bölümde anlatılacaktır.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ.

BEDİR'DEN SONRA	UHUD'DAN SONRA
Arap kabileleri Medine'den korkuyordu	Arap kabileleri cesaretlenmeye başladı
Yahudi Benî Kaynukâ' sürüldü	Yahudi Benî Nadîr ihanet planladı
Münafıklar gizleniyordu	Münafıklar sesini yükseltti

Ders: Düşman, müminlerin ***zaafını*** daima gözetler. Ancak Resûlullah ﷺ bu durumun sürmesine izin vermedi; Medine'nin heybetini yeniden kurmak için hızla harekete geçti.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

RECÎ‘ OLAYI

Safer 4 H’de küçük bir sahâbî grubu gönderildi — İbn İshak’ın rivayetine göre, İslâm’ı öğrenmek istediklerini iddia eden Adal ve Kâre kabilelerinin talebi üzerine. ***Recî‘*** adlı bir kuyu başında ihanete uğradılar. Ebû Hüreyre رضى الله عنه şöyle anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3045

حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ، أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ أَبِي سُفْيَانَ بْنِ أَسِيدِ بْنِ جَارِيَةَ الثَّقَفِيُّ ـ وَهُوَ حَلِيفٌ لِبَنِي زُهْرَةَ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ أَبِي هُرَيْرَةَ ـ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ ـ رضى الله عنه ـ قَالَ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَشَرَةَ رَهْطٍ سَرِيَّةً عَيْنًا، وَأَمَّرَ عَلَيْهِمْ عَاصِمَ بْنَ ثَابِتٍ الأَنْصَارِيَّ جَدَّ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ، فَانْطَلَقُوا حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالْهَدَأَةِ وَهْيَ بَيْنَ عُسْفَانَ وَمَكَّةَ ذُكِرُوا لِحَيٍّ مِنْ هُذَيْلٍ يُقَالُ لَهُمْ بَنُو لِحْيَانَ، فَنَفَرُوا لَهُمْ قَرِيبًا مِنْ مِائَتَيْ رَجُلٍ، كُلُّهُمْ رَامٍ، فَاقْتَصُّوا آثَارَهُمْ حَتَّى وَجَدُوا مَأْكَلَهُمْ تَمْرًا تَزَوَّدُوهُ مِنَ الْمَدِينَةِ فَقَالُوا هَذَا تَمْرُ يَثْرِبَ. فَاقْتَصُّوا آثَارَهُمْ، فَلَمَّا رَآهُمْ عَاصِمٌ وَأَصْحَابُهُ لَجَئُوا إِلَى فَدْفَدٍ، وَأَحَاطَ بِهِمُ الْقَوْمُ فَقَالُوا لَهُمْ انْزِلُوا وَأَعْطُونَا بِأَيْدِيكُمْ، وَلَكُمُ الْعَهْدُ وَالْمِيثَاقُ، وَلاَ نَقْتُلُ مِنْكُمْ أَحَدًا. قَالَ عَاصِمُ بْنُ ثَابِتٍ أَمِيرُ السَّرِيَّةِ أَمَّا أَنَا فَوَاللَّهِ لاَ أَنْزِلُ الْيَوْمَ فِي ذِمَّةِ كَافِرٍ، اللَّهُمَّ أَخْبِرْ عَنَّا نَبِيَّكَ. فَرَمَوْهُمْ بِالنَّبْلِ، فَقَتَلُوا عَاصِمًا فِي سَبْعَةٍ، فَنَزَلَ إِلَيْهِمْ ثَلاَثَةُ رَهْطٍ بِالْعَهْدِ وَالْمِيثَاقِ، مِنْهُمْ خُبَيْبٌ الأَنْصَارِيُّ وَابْنُ دَثِنَةَ وَرَجُلٌ آخَرُ، فَلَمَّا اسْتَمْكَنُوا مِنْهُمْ أَطْلَقُوا أَوْتَارَ قِسِيِّهِمْ فَأَوْثَقُوهُمْ فَقَالَ الرَّجُلُ الثَّالِثُ هَذَا أَوَّلُ الْغَدْرِ، وَاللَّهِ لاَ أَصْحَبُكُمْ، إِنَّ فِي هَؤُلاَءِ لأُسْوَةً. يُرِيدُ الْقَتْلَى، فَجَرَّرُوهُ وَعَالَجُوهُ عَلَى أَنْ يَصْحَبَهُمْ فَأَبَى فَقَتَلُوهُ، فَانْطَلَقُوا بِخُبَيْبٍ وَابْنِ دَثِنَةَ حَتَّى بَاعُوهُمَا بِمَكَّةَ بَعْدَ وَقْعَةِ بَدْرٍ، فَابْتَاعَ خُبَيْبًا بَنُو الْحَارِثِ بْنِ عَامِرِ بْنِ نَوْفَلِ بْنِ عَبْدِ مَنَافٍ، وَكَانَ خُبَيْبٌ هُوَ قَتَلَ الْحَارِثَ بْنَ عَامِرٍ يَوْمَ بَدْرٍ، فَلَبِثَ خُبَيْبٌ عِنْدَهُمْ أَسِيرًا، فَأَخْبَرَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عِيَاضٍ أَنَّ بِنْتَ الْحَارِثِ أَخْبَرَتْهُ أَنَّهُمْ حِينَ اجْتَمَعُوا اسْتَعَارَ مِنْهَا مُوسَى يَسْتَحِدُّ بِهَا فَأَعَارَتْهُ، فَأَخَذَ ابْنًا لِي وَأَنَا غَافِلَةٌ حِينَ أَتَاهُ قَالَتْ فَوَجَدْتُهُ مُجْلِسَهُ عَلَى فَخِذِهِ وَالْمُوسَى بِيَدِهِ، فَفَزِعْتُ فَزْعَةً عَرَفَهَا خُبَيْبٌ فِي وَجْهِي فَقَالَ تَخْشَيْنَ أَنْ أَقْتُلَهُ مَا كُنْتُ لأَفْعَلَ ذَلِكَ. وَاللَّهِ مَا رَأَيْتُ أَسِيرًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ خُبَيْبٍ، وَاللَّهِ لَقَدْ وَجَدْتُهُ يَوْمًا

يَأْكُلُ مِنْ قِطْفِ عِنَبٍ فِي يَدِهِ، وَإِنَّهُ لَمُوثَقٌ فِي الْحَدِيدِ، وَمَا بِمَكَّةَ مِنْ ثَمَرٍ وَكَانَتْ تَقُولُ إِنَّهُ لَرِزْقٌ مِنَ اللَّهِ رَزَقَهُ خُبَيْبًا، فَلَمَّا خَرَجُوا مِنَ الْحَرَمِ لِيَقْتُلُوهُ فِي الْحِلِّ، قَالَ لَهُمْ خُبَيْبٌ ذَرُونِي أَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ. فَتَرَكُوهُ، فَرَكَعَ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قَالَ لَوْلاَ أَنْ تَظُنُّوا أَنَّ مَا بِي جَزَعٌ لَطَوَّلْتُهَا اللَّهُمَّ أَحْصِهِمْ عَدَدًا. وَلَسْتُ أُبَالِي حِينَ أُقْتَلُ مُسْلِمًا عَلَى أَيِّ شِقٍّ كَانَ لِلَّهِ مَصْرَعِي وَذَلِكَ فِي ذَاتِ الإِلَهِ وَإِنْ يَشَأْ يُبَارِكْ عَلَى أَوْصَالِ شِلْوٍ مُمَزَّعٍ فَقَتَلَهُ ابْنُ الْحَارِثِ، فَكَانَ خُبَيْبٌ هُوَ سَنَّ الرَّكْعَتَيْنِ لِكُلِّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ قُتِلَ صَبْرًا، فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لِعَاصِمِ بْنِ ثَابِتٍ يَوْمَ أُصِيبَ، فَأَخْبَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَصْحَابَهُ خَبَرَهُمْ وَمَا أُصِيبُوا، وَبَعَثَ نَاسٌ مِنْ كُفَّارِ قُرَيْشٍ إِلَى عَاصِمٍ حِينَ حُدِّثُوا أَنَّهُ قُتِلَ لِيُؤْتَوْا بِشَيْءٍ مِنْهُ يُعْرَفُ، وَكَانَ قَدْ قَتَلَ رَجُلاً مِنْ عُظَمَائِهِمْ يَوْمَ بَدْرٍ، فَبُعِثَ عَلَى عَاصِمٍ مِثْلُ الظُّلَّةِ مِنَ الدَّبْرِ، فَحَمَتْهُ مِنْ رُسُلِهِمْ، فَلَمْ يَقْدِرُوا عَلَى أَنْ يَقْطَعُوا مِنْ لَحْمِهِ شَيْئًا.

TERCÜME:

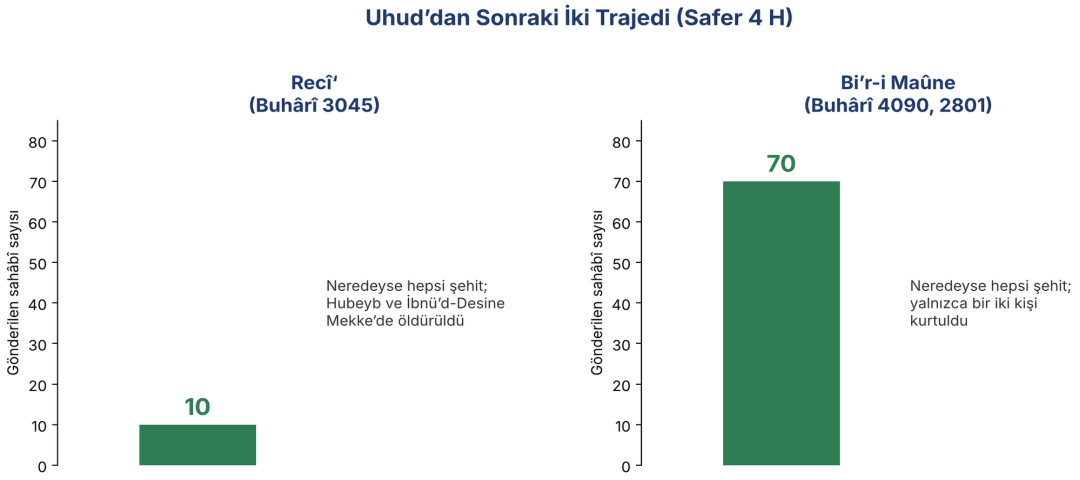
Ebû Hüreyre رضى الله عنه dedi ki: **Resûlullah ﷺ Âsım b. Sâbit el-Ensârî'nin komutasında on kişilik bir keşif birliği gönderdi.** Usfân ile Mekke arasındaki Hed'e'ye vardıklarında haberleri Hüzeyl kabilesinden Benî Lihyân'a ulaştı. Yaklaşık iki yüz okçu onların izini sürdü; yedikleri hurmaların çekirdeklerini bulunca "Bu, Yesrib hurmasıdır" dediler. Âsım ve arkadaşları onları görünce yüksek bir yere sığındılar ve kuşatıldılar. Düşman: "İnin; size söz ve güvence veriyoruz ki hiçbirinizi öldürmeyeceğiz" dedi. Âsım: **"Vallahi ben bir kâfirin güvencesiyle inmem. Allah'ım, bizden Peygamberine haber ver."** dedi. Ok atarak Âsım'ı ve yanındaki altı kişiyi öldürdüler. Üç kişi verilen söze güvenerek indi: Hubeyb, İbnü'd-Desine ve bir kişi daha. Yakalanınca yay kirişleriyle bağlandılar; üçüncü kişi "Bu ilk ihanettir" diyerek onlarla gitmeyi reddetti ve öldürüldü. **Hubeyb ile İbnü'd-Desine götürülüp Bedir'den sonra Mekke'de satıldılar.** Hubeyb'i Benî Hâris b. Âmir satın aldı; çünkü Bedir'de Hâris'i öldüren oydu. Hubeyb onların esiri oldu. Hâris'in kızı anlatır: Hubeyb ondan bir ustura ödünç istemişti; kadının küçük oğlu emekleyerek Hubeyb'e gitti ve ustura elindeyken onun kucağına oturdu. Kadın çok korktu; Hubeyb: **"Onu öldüreceğimden mi korkuyorsun? Bunu yapmam."** dedi. Kadın dedi ki: **"Vallahi Hubeyb'den daha hayırlı bir esir görmedim. Onu zincire vurulmuşken bir salkım üzüm yerken gördüm; oysa Mekke'de hiç meyve yoktu — bu, Allah'ın ona verdiği bir rızıktı."** Onu öldürmek için Harem bölgesinin dışına çıkardıklarında Hubeyb: **"Bırakın da iki rekât namaz kılayım."** dedi. Sonra: "Ölümden korktuğumu sanmasaydınız namazı uzatırdım" dedi. ***Esir olarak öldürülen her Müslüman için iki rekât namaz sünnetini ilk başlatan Hubeyb'dir.*** Sonra şu beyitleri okudu: "Müslüman olarak öldürüldükçe umurumda değil, Allah için hangi yanıma düşersem düşeyim..." Öldürüldükleri gün Peygamber ﷺ onların haberini ashabına bildirdi. Kureyş, Âsım'ın cesedinden bir parça almak için adam gönderdi; çünkü o, ileri gelenlerinden birini öldürmüştü. ***Allah, bulut gibi bir arı sürüsü gönderip onu korudu***; böylece ondan hiçbir şey kesemediler.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ebû al-Yaman ← Şu'aib ← al-Zuhri ← 'Amr b. Abi Sufyan al-Thaqafi ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه; bu rivayette ez-Zührî ayrıca şu râviden de nakleder: 'Ubaidullah b. 'Iyad ← anak perempuan al-Harith.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Cihâd ve's-Siyer, Hadis No. 3045; ayrıca No. 4086. Tercüme kısmen özetlenmiştir.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3045

Şekil 2: Uhud'dan sonraki iki trajedi.

İKİ YÜZ KİŞİYE KARŞI ON KİŞİ

On kişi yaklaşık iki yüz okçu tarafından kuşatıldı. ***Âsım b. Sâbit*** kâfirlerin sözüne teslim olmamayı seçti ve şöyle dua etti: ***"Allah'ım, bizden Peygamberine haber ver."*** Allah bu duayı kabul etti: öldürüldükleri gün Resûlullah ﷺ onların haberini ashabına bildirdi.

Ders: Düşmanın sözüne tamamen güvenilmez — üçüncü kişi, bağlandıkları anda buna ***"ilk ihanet"*** dedi. Bir müminin hayatının son anındaki duası Allah tarafından ***işitilir***.

HUBEYB VE BİR SALKIM ÜZÜM

Hubeyb b. Adî رضى الله عنه Mekke'ye götürülüp babası Bedir'de öldürülen Hâris b. Âmir'in ailesine satıldı.

Öldürülmeden önce haram ayların geçmesi beklenirken günlerce esir tutuldu (siyer kitapları). Bu süre içinde, yukarıdaki sahih hadiste kaydedilen iki olay yaşandı:

OLAY	DERS
Hubeyb'in kucağındaki küçük çocuk, elindeki ustura	Emanet ve ahlâk: bir çocuktan intikam almadı.
Zincirliyken bir salkım üzüm	Keramet: Mekke'de hiç meyve yokken Allah'tan gelen rızık.

Bu şahitlik ***bizzat düşmanının kızından*** geldi: "Vallahi Hubeyb'den daha hayırlı bir esir görmedim." Bir Müslümanın ahlâkı, ondan nefret edenler tarafından bile kabul edilir.

SİYER NOTU: ZEYD B. DESİNE

Siyer kitapları, Hubeyb'in arkadaşı ***Zeyd b. Desine'nin*** de Mekke'de öldürüldüğünü anlatır. Öldürülmeden önce Ebû Süfyân ona sordu: "Şu an senin yerinde Muhammed'in olmasını, senin de ailenin yanında olmanı ister miydin?" Zeyd şöyle cevap verdi: ***"Vallahi ben, ailemin yanında oturuyorken Muhammed'in bulunduğu yerde ayağına bir diken batmasına bile razı olmam."*** Ebû Süfyân: "Muhammed'in ashabının Muhammed'i sevdiği gibi kimsenin kimseyi sevdiğini görmedim" dedi.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye, Recî' bölümü.

Ders: En zayıf anında — zincire vurulmuş ve ölümü beklerken — bir mümin ***ahlâkını ve emanetini*** korur; Allah da onu şereflendirir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ŞEHADETTEN ÖNCE İKİ REKÂT NAMAZ

Hubeyb öldürülmek üzere Harem bölgesinden ***Ten'îm'e*** çıkarıldığında (siyer kitapları), son isteği yiyecek ya da ailesi değil, ***iki rekât namazdı***. Namazı kısa tuttu ve "Ölümden korktuğumu sanmasaydınız namazı uzatırdım" dedi.

Ebû Hüreyre aynı hadiste şöyle der: ***"Esir olarak öldürülen her Müslüman için iki rekât namaz sünnetini ilk başlatan Hubeyb'dir."*** Resûlullah'ın ﷺ onayladığı bir sahâbî davranışı ümmet için sünnet oldu.

HUBEYB'İN ŞİİRİ

Hubeyb şehit olmadan önce şu anlamda beyitler okudu: ***"Müslüman olarak öldürüldükçe umurumda değil, Allah için hangi yanıma düşersem düşeyim. Bu, Allah'ın zatı içindir; dilerse paramparça uzuvları bereketlendirir."*** Bu şiir Sahîh-i Buhârî 3045'te kayıtlıdır.

Ders: ***Namaz***, bir müminin son sığınağıdır. Hubeyb, İslâm üzere ölmenin, insanın nasıl ve nerede öldüğünden daha önemli olduğunu öğretti.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ÂSIM VE BEKÇİ ARILAR

Âsım b. Sâbit رضی اللہ عنہ, Recî‘ heyetinin başkanı, Ensâr’ın tanınmış okçularındandı. Bedir’de Kureyş’in ileri gelenlerinden birini öldürmüştü. Bu yüzden şehit olunca Kureyş, delil olsun ve intikam alınsın diye ***cesedinden bir parça almak*** için adam gönderdi.

Ancak Allah ***bulut gibi bir arı sürüsü*** gönderip cesedini korudu; böylece ondan hiçbir şey kesemediler (Sahîh-i Buhârî 3045).

> **SİYER NOTU: ÂSIM’IN ADAĞI**
>
> Siyer kitapları, Âsım’ın ***hiçbir müşrike dokunmamaya ve hiçbir müşrikin de kendisine dokunmamasına*** dair adak adadığını anlatır. Ömer b. Hattâb arıların kıssasını duyunca şöyle dedi: ***“Allah mümin kulunu hayatında koruduğu gibi ölümünden sonra da korur.”***
>
> **KAYNAK:**
> İbn Hişâm, es-Sîretü’n-Nebeviyye; Fethu’l-Bârî, 3045 numaralı hadisin şerhi.

Ders: Allah, dostlarının şerefini hayattayken de ölümden sonra da ***korur***. Küçük arılar, bir şehidin cesedini korumak için Allah’ın askerleri oldu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BİR-İ MAÛNE: YETMİŞ KURRÂ

Aynı ay içinde daha büyük bir trajedi yaşandı. Siyer kitapları, Benî Âmir'in reisi ***Ebû Berâ Âmir b. Mâlik'in*** Resûlullah'tan ﷺ Necd'e tebliğciler göndermesini istediğini ve onlara himaye sözü verdiğini anlatır. Enes b. Mâlik رضى الله عنه şöyle anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4090

حَدَّثَنِي عَبْدُ الأَعْلَى بْنُ حَمَّادٍ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، حَدَّثَنَا سَعِيدٌ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ـ رضى الله عنه ـ أَنَّ رِعْلاً، وَذَكْوَانَ وَعُصَيَّةَ وَبَنِي لَحْيَانَ اسْتَمَدُّوا رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى عَدُوٍّ، فَأَمَدَّهُمْ بِسَبْعِينَ مِنَ الأَنْصَارِ، كُنَّا نُسَمِّيهِمُ الْقُرَّاءَ فِي زَمَانِهِمْ، كَانُوا يَحْتَطِبُونَ بِالنَّهَارِ وَيُصَلُّونَ بِاللَّيْلِ، حَتَّى كَانُوا بِبِئْرِ مَعُونَةَ قَتَلُوهُمْ، وَغَدَرُوا بِهِمْ، فَبَلَغَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَنَتَ شَهْرًا يَدْعُو فِي الصُّبْحِ عَلَى أَحْيَاءٍ مِنْ أَحْيَاءِ الْعَرَبِ، عَلَى رِعْلٍ وَذَكْوَانَ وَعُصَيَّةَ وَبَنِي لَحْيَانَ. قَالَ أَنَسٌ فَقَرَأْنَا فِيهِمْ قُرْآنًا ثُمَّ إِنَّ ذَلِكَ رُفِعَ بَلِّغُوا عَنَّا قَوْمَنَا، أَنَّا لَقِينَا رَبَّنَا، فَرَضِيَ عَنَّا وَأَرْضَانَا. وَعَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ حَدَّثَهُ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَنَتَ شَهْرًا فِي صَلاَةِ الصُّبْحِ يَدْعُو عَلَى أَحْيَاءٍ مِنْ أَحْيَاءِ الْعَرَبِ، عَلَى رِعْلٍ وَذَكْوَانَ وَعُصَيَّةَ وَبَنِي لَحْيَانَ. زَادَ خَلِيفَةُ حَدَّثَنَا ابْنُ زُرَيْعٍ، حَدَّثَنَا سَعِيدٌ، عَنْ قَتَادَةَ، حَدَّثَنَا أَنَسٌ، أَنَّ أُولَئِكَ السَّبْعِينَ، مِنَ الأَنْصَارِ قُتِلُوا بِبِئْرِ مَعُونَةَ، قُرْآنًا كِتَابًا. نَحْوَهُ.

TERCÜME:

Enes b. Mâlik رضى الله عنه dedi ki: **Ri'l, Zekvân, Usayye ve Benî Lihyân kabileleri düşmanlarına karşı Resûlullah'tan ﷺ yardım istedi. Efendimiz onlara, zamanlarında kurrâ (Kur'an okuyucuları) diye adlandırdığımız Ensâr'dan yetmiş kişi verdi. Gündüz odun toplar, gece namaz kılarlardı.** Maûne kuyusuna vardıklarında hainçe öldürüldüler. Bu haber Peygamber'e ﷺ ulaşınca bir ay boyunca sabah namazında kunût yaparak bazı Arap kabilelerine beddua etti: Ri'l, Zekvân, Usayye ve Benî Lihyân. Enes dedi ki: **Onlar hakkında indirilen bir âyeti okurduk, sonra neshedildi: "Kavmimize ulaştırın ki biz Rabbimize kavuştuk; O bizden razı oldu ve bizi de razı etti."**

SENED İmam Buhârî'nin iki yoldan rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Abd al-A'la b. Hammad ← Yazid b. Zurai' ← Sa'id (bin Abi 'Arubah) ← Katâde ← Enes b. Mâlik; ve Khalifah (bin Khayyat) ← Ibn Zurai' ← Sa'id ← Katâde ← Anas رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Recî', Ri'l, Zekvân ve Bi'r-i Maûne Gazvesi Bâbı, Hadis No. 4090.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:4090

KURRÂ KİMLERDİ?

Onlar, Kur'an'ı ezberleyen ve okuyan ***Ensâr'dan yetmiş kişiydi***. Enes onları şöyle tarif eder: ***gündüz odun toplarlardı*** (başka bir rivayete göre satıp Ehl-i Suffe'ye yiyecek almak için) ve ***gece namaz kılarlardı***. Onlar İslâm'ın ilk neslinin ***âlimleriydi***.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ÂMİR B. FÜHEYRE GÖĞE YÜKSELTİLİYOR

Bi'r-i Maûne şehitlerinden biri ***Âmir b. Füheyre'dir*** رضى الله عنه: Resûlullah ﷺ ile Ebû Bekir Sevr Mağarası'nda saklanırken koyun güden, sonra onlarla birlikte Medine'ye hicret eden Ebû Bekir'in azatlı kölesi (Seri 7). Âişe رضى الله عنها uzun bir hadiste ***Âmir b. Füheyre'nin Bi'r-i Maûne günü şehit düştüğünü*** belirtir.

Urve'nin rivayetine göre düşmanların reisi ***Âmir b. Tufeyl***, öldürülenlerden birini göstererek esir alınan Amr b. Ümeyye'ye: "Bu kim?" diye sordu. Amr: "Bu, Âmir b. Füheyre'dir" dedi. Âmir b. Tufeyl şöyle dedi: ***"Öldürüldükten sonra onun göğe yükseltildiğini gördüm; hatta göğü onunla yer arasında gördüm, sonra yere bırakıldı."*** Bunun üzerine Resûlullah ﷺ ashabına şöyle haber verdi: "Arkadaşlarınız öldürüldü ve Rablerine şöyle niyaz ettiler: Rabbimiz, kardeşlerimize haber ver ki biz Senden razıyız, Sen de bizden razısın." (Sahîh-i Buhârî 4093).

Hicrette Resûlullah'ı ﷺ korumak için bir zamanlar koyun güden azatlı bir köle, şimdi Allah tarafından, bizzat düşmanının şahit olduğu bir şekilde şereflendirildi. Allah katında şeref soyla ölçülmez.

Bir günde yetmiş kurrânın kaybı — Uhud şehitlerinin sayısı kadar — Resûlullah ﷺ için en ağır musibetlerden biriydi. Ders: ***İlmin ve tebliğin*** bir bedeli vardır; ilk tebliğciler bu bedeli canlarıyla ödediler.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

"KÂBE'NİN RABBİNE YEMİN OLSUN Kİ KAZANDIM!"

Bi'r-i Maûne heyetinin başkanı, Resûlullah'ın ***Haram bin Milhan*** mektubunu Âmir b. Tufeyl'e ulaştırmak için Enes'in dayısı ***Harâm b. Milhân'ı*** gönderdi. Harâm onlarla konuşurken bir adama işaret ettiler, o da onu arkadan mızrakladı:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4092

حَدَّثَنِي حِبَّانُ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، قَالَ حَدَّثَنِي ثُمَامَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَنَسٍ، أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ ـ رضى الله عنه ـ يَقُولُ لَمَّا طُعِنَ حَرَامُ بْنُ مِلْحَانَ ـ وَكَانَ خَالَهُ ـ يَوْمَ بِئْرِ مَعُونَةَ قَالَ بِالدَّمِ هَكَذَا، فَنَضَحَهُ عَلَى وَجْهِهِ وَرَأْسِهِ، ثُمَّ قَالَ فُزْتُ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ.

TERCÜME:

Enes b. Mâlik رضى الله عنه rivayet eder ki **dayısı Harâm b. Milhân Bi'r-i Maûne günü mızraklanınca kanını avucuna aldı, yüzüne ve başına serpti ve: "Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki kazandım!" dedi.**

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Hibban (bin Musa) ← 'Abdullah (bin al-Mubarak) ← Ma'mar ← Thumamah b. 'Abdullah b. Anas ← Enes b. Mâlik رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Hadis No. 4092.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:4092

Enes başka bir hadiste Harâm'ın şöyle dediğini rivayet eder: "Allahu ekber! Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki kazandım!" Sonra tepede bulunan topal bir adam dışında bütün heyeti öldürdüler (Sahîh-i Buhârî 4091).

SİYER NOTU: MÜSLÜMAN OLAN KATİL

Siyer kitapları, Harâm'ı mızraklayan ***Cebbâr b. Sülmâ'nın***, ölmekte olan birinden "Kazandım" sözünü duyunca çok şaşırdığını anlatır. Bunun ne demek olduğunu sorup cenneti kazanmak anlamına geldiği söylenince kalbi yumuşadı ve ***sonradan Müslüman oldu***.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; İbn Hacer, el-İsâbe.

Ders: Müminler için Allah yolunda ölüm bir yenilgi değil, ***kurtuluştur***. Gerçek başarının ölçüsü dünyada güvende kalmak değil, Allah'ın rızasıdır.

KUNÛT-İ NÂZİLE

Resûlullah'ın ﷺ Bi'r-i Maûne'ye üzüntüsü çok derindi. Enes رضى الله عنه şöyle dedi: ***"Peygamber ﷺ bir ay boyunca kunût yaparak Ri'l ve Zekvân'a beddua etti."*** (Sahîh-i Buhârî 1003). Başka bir rivayette Enes şöyle dedi: ***"Kunûtun başlangıcı buydu; daha önce kunût yapmazdık."*** (Sahîh-i Buhârî 4088).

KONU	AÇIKLAMA
İsim	Kunût-i nâzile — ümmetin başına büyük bir musibet geldiğinde yapılan kunût.
Vakti	Farz namazlarda, özellikle sabah namazında, son rekâtın rükûundan sonra.
Süresi	Resûlullah ﷺ bunu bir ay boyunca yaptı (Buhârî 1003, 4090).
Duanın içeriği	Zulme uğrayan kavim için dua etmek ve yaşanan zulmü dile getirmek.

Âlimler bu hadisten ***kunût-i nâzile*** için delil çıkarmıştır — Müslümanların başına savaş, zulüm veya salgın gibi büyük bir musibet geldiğinde namazda yapılan dua. Bir yerdeki Müslümanlar zulme uğradığında bugün de pek çok camide uygulanmaktadır.

Ders: Ümmetin hüznü ***namaza*** taşınır. Resûlullah ﷺ sadece üzülmekle kalmadı; bir ay boyunca aralıksız dua etti. (Hanefî mezhebine göre kunût-i nâzile yalnızca sabah namazında yapılır.)

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

"KAVMİMİZE ULAŞTIRIN"

Enes'in hadisinde (6. bölüm) olağanüstü bir husus zikredilir: Allah, Bi'r-i Maûne şehitleri hakkında bir ***Kur'an âyeti*** indirdi; sahâbîler onu bir süre okudular, sonra ***okunuşu neshedildi***: ***"Kavmimize ulaştırın ki biz Rabbimize kavuştuk; O bizden razı oldu ve bizi de razı etti."*** (Sahîh-i Buhârî 2801, 4095).

Lafzı artık Kur'an olarak okunmasa da ***anlamı bâkîdir*** ve şehitlerle ilgili diğer âyetlerde yaşar. Allah şöyle buyurur:

"Allah'ın bol nimetinden onlara verdiği şeylerle sevinç içinde rızıklanırlar"İbn Kesîr Tefsiri 3:170.

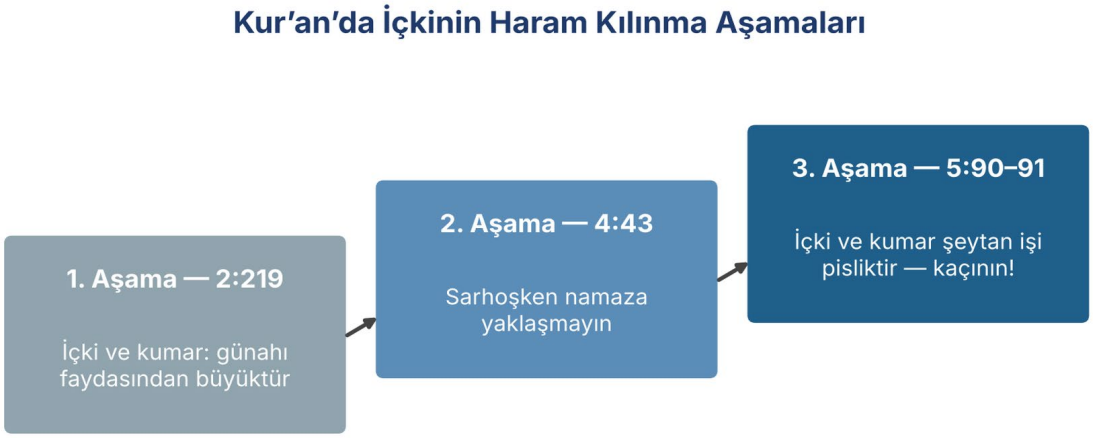
NESİH TÜRÜ	ÖRNEK
Okunuşu neshedilmiş, anlamı bâkî	"Kavmimize ulaştırın…" (Buhârî 2801)
Hükmü neshedilmiş, okunuşu bâkî	İçki hükmünün ilk aşamaları (2:219; 4:43) — 10. bölüm
Her ikisi de bâkî	Kur'an âyetlerinin çoğu

Ders: Şehitlerin ***selamını*** kavimlerine bizzat Allah ulaştırdı. Dünyadaki hüzün, ebedî rıza ile karşılık bulur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İÇKİNİN HARAM KILINMASI

Uhud'dan sonraki önemli olaylardan biri, ***içkinin kesin olarak haram kılınmasıdır***. İçki Arap toplumuna iyice yerleşmişti; bu yüzden Allah onu ***aşamalı olarak*** haram kıldı:

Aşamaların sırası müfessirlerin (İbn Kesîr) açıklamasına göredir; Medine'deki ilan: Sahîh-i Buhârî 2464.

Şekil 3: İçkinin haram kılınma aşamaları.

"Ey İnananlar! İçki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytan işi pisliklerdir, bunlardan kaçının ki saadete eresiniz"İbn Kesîr Tefsiri 5:90.

Sahâbîler bu emri nasıl karşıladı? Ebû Talha'nın evinde içki dağıtan Enes رضى الله عنه anlatıyor:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 2464

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ أَبُو يَحْيَى، أَخْبَرَنَا عَفَّانُ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، حَدَّثَنَا ثَابِتٌ، عَنْ أَنَسٍ ـ رضى الله عنه ـ كُنْتُ سَاقِيَ الْقَوْمِ فِي مَنْزِلِ أَبِي طَلْحَةَ، وَكَانَ خَمْرُهُمْ يَوْمَئِذٍ الْفَضِيخَ، فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم مُنَادِيًا يُنَادِي أَلاَ إِنَّ الْخَمْرَ قَدْ حُرِّمَتْ. قَالَ فَقَالَ لِي أَبُو طَلْحَةَ اخْرُجْ فَأَهْرِقْهَا، فَخَرَجْتُ فَهَرَقْتُهَا، فَجَرَتْ فِي سِكَكِ الْمَدِينَةِ فَقَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ قَدْ قُتِلَ قَوْمٌ وَهْىَ فِي بُطُونِهِمْ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ {لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا} الآيَةَ.

TERCÜME:

Enes رضى الله عنه dedi ki: **Ebû Talha'nın evinde insanlara içki sunuyordum; o zamanki içkileri hurmadan yapılırdı. Resûlullah ﷺ bir münadiye şöyle ilan etmesini emretti: "Dikkat edin, içki haram kılınmıştır."**

Ebû Talha bana: "Çık ve onu dök" dedi. Çıkıp döktüm ***ve Medine'nin sokaklarında aktı***. Bazıları: "Bazı kimseler içki karınlarındayken öldürüldü" dedi. Bunun üzerine Allah şu âyeti indirdi: ***"İnananlara ve yararlı iş işleyenlere... daha önceleri tatmış olduklarından dolayı bir sorumluluk yoktur..."*** (Mâide 5:93).

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Muhammed b. 'Abd al-Rahim Ebû Yahya ← 'Affan ← Hammad b. Zaid ← Thabit (al-Bunani) ← Enes b. Mâlik رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Mezâlim, İçkiyi Yola Dökme Bâbı, Hadis No. 2464; ayrıca No. 4620.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:2464

MEDİNE SOKAKLARINDA AKAN İÇKİ

Kimse "Doğru mu?" ya da "Önce bitirebilir miyiz?" diye sormadı. İlan duyulur duyulmaz içki kapları ***hemen döküldü***; öyle ki içki Medine'nin sokaklarında aktı. İşte ***semi'nâ ve eta'nâ*** — işittik ve itaat ettik.

Bu hadis haram kılınmanın ***Uhud'dan sonra*** olduğunu da gösterir: bazı sahâbîler içki karınlarındayken Uhud'da şehit düşmüştü ve Allah onların günahkâr olmadığını açıkladı (Mâide 5:93). Hüküm, indirilmeden önce geçerli olmaz.

MODERN SAĞLIK ARAŞTIRMALARINDA İÇKİ

Kur'an, içkinin günahının ***"faydasından daha büyük"*** olduğunu bildirir (Bakara 2:219). Modern sağlık araştırmaları bu uyarıyı güçlendirmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 2023'te sağlık için ***güvenli bir alkol tüketim düzeyi olmadığını***, alkolün uzun zamandır ***1. Grup kanserojen*** olarak sınıflandırıldığını ve ***en az yedi tür kansere*** yol açtığını açıklamıştır (WHO Avrupa, 2023).

DSÖ VERİLERİ (2019 VERİLERİ)	RAKAM
Yılda alkole bağlı ölümler	2,6 milyon (tüm ölümlerin %4,7'si)
Alkolle ilişkili kanser ölümleri	401.000
Yaralanmalara (kaza, şiddet) bağlı ölümler	724.000

Kaynak: DSÖ, 25 Haziran 2024. Bu rakamlar toplanmadan on dört asırdan fazla önce Kur'an, içkiyi ***"şeytan işi"*** olarak nitelemiş ve ***düşmanlık ve kin*** doğurduğunu bildirmişti (Mâide 5:91) — şiddete bağlı yaralanmalar bugün de en büyük etkileri arasındadır.

Ders: Toplumsal değişim ***hikmet ve tedricilik*** gerektirir; ancak Allah'ın emri açık olunca müminler hiç geciktirmeden hemen itaat eder.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BENÎ NADÎR'İN İHANET PLANI

Benî Nadîr, Medine'deki büyük Yahudi kabilelerinden biriydi ve Müslümanlarla bir barış antlaşmasıyla bağlıydı (Seri 8). Bi'r-i Maûne'den sonra yaşanan bir olay onların niyetini ortaya çıkardı.

SİYER NOTU: NEREDEYSE DÜŞÜRÜLEN TAŞ

Siyer kitapları, Bi'r-i Maûne'den sağ kurtulanlardan ***Amr b. Ümeyye ed-Damrî'nin***, Resûlullah'ın ﷺ himayesinde olduklarını bilmeden Benî Âmir'den iki kişiyi öldürdüğünü anlatır. Efendimizin ***diyet*** (tazminat) ödemesi gerekiyordu; antlaşma gereği katkıda bulunmalarını istemek için Benî Nadîr'e gitti.

Benî Nadîr görünüşte iyi karşıladı; fakat gizlice, duvara yaslanmış otururken Efendimizin üzerine duvarın tepesinden ***büyük bir taş düşürmeyi*** planladılar. Cebrâil bu planı haber verdi; Efendimiz kalkıp hemen Medine'ye döndü.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye, Benî Nadîr bölümü; İbn Kesîr Tefsiri 5:11.https://tafsir.app/ibn-katheer/5/11

İbn Kesîr bu kıssayı şu âyetin iniş sebepleri arasında zikreder: ***"Allah'ın üzerinize olan nimetini anın: Hani bir topluluk size tecavüze kalkışmıştı da Allah onlara mani olmuştu"***İbn Kesîr Tefsiri 5:11.

Ders: Antlaşma bir emanettir. Resûlullah ﷺ Benî Nadîr'e ***antlaşmayı yerine getirmek için*** gelmişti; onlar ise bir suikast planıyla ***ona ihanet ettiler***. Allah Resûlünü korudu.

KUŞATMA VE SÜRGÜN

Resûlullah ﷺ Benî Nadîr'e Medine'yi terk etme seçeneği sundu. Onlar ise ***kalelerine*** ve münafıkların yardım vaadine güvenerek reddettiler. Bunun üzerine Müslümanlar onları kuşattı. İbn Ömer رضى الله عنهما sonucu şöyle rivayet eder:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4028

حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ نَصْرٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ، عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ـ رضى الله عنهما ـ قَالَ حَارَبَتِ النَّضِيرُ وَقُرَيْظَةُ، فَأَجْلَى بَنِي النَّضِيرِ، وَأَقَرَّ قُرَيْظَةَ وَمَنَّ عَلَيْهِمْ، حَتَّى حَارَبَتْ قُرَيْظَةُ فَقَتَلَ رِجَالَهُمْ وَقَسَمَ نِسَاءَهُمْ وَأَوْلاَدَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ إِلاَّ بَعْضَهُمْ لَحِقُوا بِالنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَآمَنَهُمْ وَأَسْلَمُوا، وَأَجْلَى يَهُودَ الْمَدِينَةِ كُلَّهُمْ بَنِي قَيْنُقَاعَ وَهُمْ رَهْطُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلاَمٍ وَيَهُودَ بَنِي حَارِثَةَ، وَكُلَّ يَهُودِ الْمَدِينَةِ.

TERCÜME:

İbn Ömer رضى الله عنهما dedi ki: **Benî Nadîr ve Benî Kurayza (antlaşmayı bozarak Resûlullah'a ﷺ) savaş açtılar. Efendimiz Benî Nadîr'i sürdü; Benî Kurayza'yı ise yerinde bıraktı ve onlardan hiçbir şey almadı**, ta ki onlar (Kurayza) daha sonra yeniden savaşıncaya kadar… Sonra Efendimiz Medine'nin bütün Yahudilerini sürdü: Abdullah b. Selâm'ın kavmi Benî Kaynukâ', Benî Hârise Yahudileri ve Medine'nin bütün Yahudileri.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ishaq b. Nasr ← 'Abd al-Razzaq ← Ibn Juraij ← Musa b. 'Uqbah ← Nafi' ← Ibn 'Umar رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Benî Nadîr Hadisi Bâbı, Hadis No. 4028. Tercümenin orta kısmı özetlenmiştir.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:4028

Allah bu olayı şöyle anlatır: ***"Kitap ehlinden inkarcı olanları ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur"***İbn Kesîr Tefsiri 59:2.

SİYER NOTU: DEVE YÜKÜYLE ÇIKIŞ

Siyer kitapları kuşatmanın yaklaşık ***altı gece*** sürdüğünü anlatır (bazı rivayetlerde on beş gün). Sonunda Benî Nadîr ***canlarının güvende olması*** ve ***silah hariç*** develerinin taşıyabileceği şeyleri götürebilmeleri şartıyla çıkmayı kabul etti. Bir kısmı ***Hayber'e***, bir kısmı da Şam'a gitti.

Kur'an onların ***evlerini kendi elleriyle yıktıklarını*** bildirir (59:2) — Müslümanlara bırakmamak için kapıları ve ahşapları söküp götürüyorlardı.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; Wikipedia, "Banu Nadir".https://en.wikipedia.org/wiki/Banu_Nadir

Ders: Sağlam kaleler Allah'ın takdirinden koruyamaz. ***Kalelerinin*** kendilerini kurtaracağını sanıyorlardı; ama Allah'ın azabı onlara ***beklemedikleri yerden*** geldi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BENÎ NADÎR'İN HURMA AĞAÇLARI

Kuşatma sırasında soru işaretleri doğuran bir olay yaşandı: Benî Nadîr'in ***hurma ağaçları*** kesildi ve yakıldı. İbn Ömer رضى الله عنهما şöyle rivayet eder:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4031

حَدَّثَنَا آدَمُ، حَدَّثَنَا اللَّيْثُ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ـ رضى الله عنهما ـ قَالَ حَرَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم نَخْلَ بَنِي النَّضِيرِ وَقَطَعَ وَهْىَ الْبُوَيْرَةُ فَنَزَلَتْ {مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ}

TERCÜME:

İbn Ömer رضى الله عنهما dedi ki: **Resûlullah ﷺ Büveyre'de Benî Nadîr'in hurma ağaçlarını yaktı ve kesti.**

Bunun üzerine şu âyet indi: "Hurma ağaçlarını kesmeniz veya onları kesmeyip gövdeleri üzerinde ayakta bırakmanız Allah'ın izniyledir." (Haşr 59:5).

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Adam (bin Abi Iyas) ← al-Laith ← Nafi' ← Ibn 'Umar رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Benî Nadîr Hadisi Bâbı, Hadis No. 4031.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:4031

"İnkarcı kitap ehlinin yurtlarında hurma ağaçlarını kesmeniz veya onları kesmeyip gövdeleri üzerinde ayakta bırakmanız Allah'ın izniyledir"İbn Kesîr Tefsiri 59:5.

Normal şartlarda İslâm, savaşta ağaç ve ekinlere zarar vermeyi ***yasaklar*** — Ebû Bekir ordusuna meyve veren ağaçları kesmemesini öğütlemiştir (Muvatta' Mâlik). Ancak burada Allah askerî bir zorunluluk sebebiyle buna izin verdi: bahçelerin ve kalelerin arkasına sığınan düşmanı, daha büyük bir kan dökülmeden teslim olmaya zorlamak için.

Yahudiler: "Ey Muhammed! Sen bozgunculuğu yasaklıyordun; neden ağaçları kesiyorsun?" diye itham ettiler (İbn Kesîr Tefsiri 59:5). Âyet, her ikisinin de — kesmenin de bırakmanın da — Allah'ın izniyle olduğunu cevap olarak bildirdi. Ders: Asıl hüküm ***korumaktır***; istisna ancak ***şer'î izinle*** olur.

İSLÂM'DA SAVAŞ ÂDÂBI

Benî Nadîr'in hurma ağaçları olayı, vahyin izin verdiği bir ***istisnadır***. İslâm'da savaşın asıl hükmü, bizzat Resûlullah'ın ﷺ öğrettiği sıkı âdâbla sınırlandırılmıştır:

ÂDÂB	DELİL
Kadınları ve çocukları öldürmemek	Öldürülmüş bir kadın görünce bunu yasakladı (Buhârî 3015)
Ahde ihanet etmemek	“Ahde ihanet etmeyin” (Müslim 1731)
Cesetlere müsle yapmamak	“(Ölülere) müsle yapmayın” (Müslim 1731)
Ganimetten çalmamak	“Ganimet malına hıyanet etmeyin” (Müslim 1731)
Önce İslâm’a davet etmek	Her birlik komutanına verdiği tavsiye (Müslim 1731)

Sahîh-i Müslim 1731’deki Büreyde hadisi, Resûlullah’ın ﷺ bir birliğe komutan tayin ettiği her seferde, bu âdâbı saymadan önce ona ***Allah’tan sakınmasını*** ve yanındaki Müslümanlara iyi davranmasını tavsiye ettiğini bildirir. İslâm’da savaş sınırsız değildir; ***takvâ ve adaletle*** sınırlıdır.

MÜNAFIKLARIN SAHTE VAADİ

Benî Nadîr, ***Abdullah b. Übey*** ve münafıklar yardım vaat ettiği için çıkmayı reddetmeye cesaret etti. Siyer kitapları İbn Übey'in iki bin kişiyle yardım edeceğine söz verdiğini anlatır. Allah bu vaadi ifşa etti:

"Münafıkların, kitap ehlinin inkarcılarından olan kardeşlerine… dediklerini görmedin mi?"İbn Kesîr Tefsiri 59:11.

Allah gerçekte ne olacağını açıkladı: ***"Onlar çıkarılmış olsalar, and olsun ki, onlarla beraber çıkmazlar"***İbn Kesîr Tefsiri 59:12.

MÜNAFIKLARIN VAADİ	GERÇEK
"Çıkarılırsanız biz de sizinle çıkarız"	Onlarla birlikte tek bir kişi bile çıkmadı.
"Savaşa tutuşursanız size yardım ederiz"	Kuşatma boyunca hiçbir yardım gelmedi.

Ders: ***Münafıkların vaadine*** güvenmeyin. Güvendeyken söz vermeye cesaret ederler, imtihan gelince kaçarlar. Kur'an bunu olmadan önce ifşa etti; bu, vahyin doğruluğunun bir delilidir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

FEY MALI

Benî Nadîr ***savaşmadan*** çıktığı için geride bıraktıkları mal normal ganimet değil, ***fey*** idi. Ömer رضى الله عنه Resûlullah'ın ﷺ onu nasıl kullandığını açıklar:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 2904

حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَمْرٍو، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ مَالِكِ بْنِ أَوْسِ بْنِ الْحَدَثَانِ، عَنْ عُمَرَ ـ رضى الله عنه ـ قَالَ كَانَتْ أَمْوَالُ بَنِي النَّضِيرِ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم مِمَّا لَمْ يُوجِفِ الْمُسْلِمُونَ عَلَيْهِ بِخَيْلٍ وَلاَ رِكَابٍ، فَكَانَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم خَاصَّةً، وَكَانَ يُنْفِقُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةَ سَنَتِهِ، ثُمَّ يَجْعَلُ مَا بَقِيَ فِي السِّلاَحِ وَالْكُرَاعِ، عُدَّةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

TERCÜME:

Ömer رضى الله عنه dedi ki: **Benî Nadîr'in malları, Müslümanların at ve deve koşturarak elde etmediği, Allah'ın Resûlüne verdiği feydi. Bu yüzden Resûlullah'a ﷺ mahsustu. Efendimiz ailesine bir yıllık nafakasını verir, kalanını Allah yolunda hazırlık olarak silah ve atlara ayırırdı.**

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Ali b. 'Abdullah (al-Madini) ← Sufyan (bin 'Uyainah) ← 'Amr (bin Dinar) ← al-Zuhri ← Malik b. Aus b. al-Hadathan ← 'Umar b. al-Khattab رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Cihâd ve's-Siyer, Hadis No. 2904.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:2904

Allah fey taksiminin hikmetini şöyle belirledi: ***"ta ki içinizdeki zenginler arasında elden ele dolaşan bir devlet olmasın"***İbn Kesîr Tefsiri 59:7.

GANİMET	FEY
Savaşarak elde edilir	Savaşmadan elde edilir
Beşte dördü savaşanlara (8:41)	Resûlullah ﷺ tarafından maslahat için idare edilir (59:7)
Örnek: Bedir	Örnek: Benî Nadîr

Siyer kitapları, Resûlullah'ın ﷺ Benî Nadîr topraklarının büyük kısmını yoksul ***Muhâcirlere*** dağıttığını, böylece artık Ensâr'a muhtaç olmadıklarını anlatır. Ders: İslâm ***malın dolaşımda olmasını*** ve yalnızca zenginlerin elinde toplanmamasını öngörür — başından beri adil bir ekonomi ilkesi.

HAŞR SÛRESİ

Benî Nadîr olayının tamamı ***Haşr Sûresi'nde*** (59. sûre) ebedîleştirilmiştir. Saîd b. Cübeyr şöyle dedi: İbn Abbâs'a Haşr Sûresi'ni andım, o da şöyle dedi: ***"Ona Benî Nadîr Sûresi de."*** (Sahîh-i Buhârî 4029).

ÂYET	İÇİNDEKİLER
59:1–5	Benî Nadîr'in sürülmesi; hurma ağaçları
59:6–10	Fey malı; Muhâcirler, Ensâr ve onlardan sonra gelenler
59:11–17	Münafıkların sahte vaadi; şeytan misali
59:18–20	Takvâya ve yarın için hazırlanana bakmaya çağrı
59:21–24	Kur'an'ın azameti ve Allah'ın güzel isimleri

Sûre çok yüce âyetlerle sona erer: ***"Eğer Biz Kuran'ı bir dağa indirmiş olsaydık, sen, onun, Allah korkusuyla başeğerek parça parça olduğunu görürdün"***İbn Kesîr Tefsiri 59:21.

Ders: Allah tarihî bir olayı ***ebedî bir ibret*** kıldı: ihanet, nifak, malda adalet ve takvâ hakkında. Bu yüzden 59:2. âyet şu çağrıyla biter: ***"Ey akıl sahipleri! Ders alın."***

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ÜMMÜ SELEME VE MUSİBET DUASI

Ümmü Seleme'nin kocası Ebû Seleme, yeniden kanayan Uhud yarası sebebiyle vefat etti (1. bölüm). Ümmü Seleme رضى الله عنها çok sevdiği kocasını kaybetmiş, kucağında küçük çocuklarıyla kalmıştı. Bir duanın hayatını nasıl değiştirdiğini şöyle anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 918

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ جَمِيعًا عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ جَعْفَرٍ، - قَالَ ابْنُ أَيُّوبَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - أَخْبَرَنِي سَعْدُ بْنُ سَعِيدٍ، عَنْ عُمَرَ بْنِ كَثِيرِ بْنِ أَفْلَحَ، عَنِ ابْنِ، سَفِينَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ مَا مِنْ مُسْلِمٍ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ فَيَقُولُ مَا أَمَرَهُ اللَّهُ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ اللَّهُمَّ أْجُرْنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلُفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا. إِلاَّ أَخْلَفَ اللَّهُ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا. قَالَتْ فَلَمَّا مَاتَ أَبُو سَلَمَةَ قُلْتُ أَىُّ الْمُسْلِمِينَ خَيْرٌ مِنْ أَبِي سَلَمَةَ أَوَّلُ بَيْتٍ هَاجَرَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم. ثُمَّ إِنِّي قُلْتُهَا فَأَخْلَفَ اللَّهُ لِي رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم. قَالَتْ أَرْسَلَ إِلَىَّ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم حَاطِبَ بْنَ أَبِي بَلْتَعَةَ يَخْطُبُنِي لَهُ فَقُلْتُ إِنَّ لِي بِنْتًا وَأَنَا غَيُورٌ. فَقَالَ أَمَّا ابْنَتُهَا فَنَدْعُو اللَّهَ أَنْ يُغْنِيَهَا عَنْهَا وَأَدْعُو اللَّهَ أَنْ يَذْهَبَ بِالْغَيْرَةِ.

TERCÜME:

Ümmü Seleme رضى الله عنها dedi ki: Resûlullah'ı ﷺ şöyle buyururken işittim: **"Başına bir musibet gelen hiçbir Müslüman yoktur ki Allah'ın emrettiği şu sözü söylesin: İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'ûn. Allâhumme'cürnî fî musîbetî ve ahlif lî hayran minhâ (Biz Allah'a aitiz ve O'na döneceğiz. Allah'ım, musibetimde bana ecir ver ve bana ondan daha hayırlısını ihsan et) de Allah ona daha hayırlısını vermesin."** Ebû Seleme vefat edince şöyle dedim: **"Müslümanlardan kim Ebû Seleme'den daha hayırlı olabilir — Resûlullah'a ﷺ hicret eden ilk aile?"** Sonra o duayı söyledim ***ve Allah bana onun yerine Resûlullah'ı ﷺ verdi.*** Resûlullah ﷺ beni istemek için Hâtıb b. Ebî Belta'a'yı gönderdi. "Benim bir kızım var ve ben çok kıskanç bir kadınım" dedim. Efendimiz şöyle buyurdu: "Kızına gelince, Allah'ın onu ihtiyaçtan müstağni kılması için dua ederiz; kıskançlığını gidermesi için de Allah'a dua ederim."

SENED İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah ve Ibn Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← Sa'd b. Sa'id ← 'Umar b. Kathir b. Aflah ← Ibn Safinah ← Umm Salamah رضى الله عنها.

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Cenâiz, Musibet Anında Söylenecekler Bâbı, Hadis No. 918.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:918a

Dua, bir Kur'an âyetiyle başlar: ***"Biz Allah'a aitiz ve şüphesiz O'na döneceğiz"***İbn Kesîr Tefsiri 2:156.

"EBÛ SELEME'DEN DAHA HAYIRLI KİM OLABİLİR?"

Ümmü Seleme duygularında samimiydi: kocasından daha hayırlı birini hayal edemiyordu. Yine de Resûlullah'ın ***mengamalkan doa*** öğrettiği duayı okudu — ve Allah ona onun yerine ***bizzat Resûlullah'ı*** ﷺ ***verdi***. Siyer kitapları bu evliliğin Şevval 4 H'de gerçekleştiğini bildirir.

Ümmü Seleme daha sonra ***Ümmehâtü'l-Mü'minîn*** arasında en akıllı olanlardan biri oldu; ilerde Hudeybiye'de onun görüşü büyük bir krizi çözecekti ve Efendimizin hanımlarından en son vefat eden oydu. Ders: Musibet anındaki dua sadece bir söz değil, Allah'ın daha hayırlısını vereceğine dair bir ***yakîndir***.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ZEYD B. SÂBİT YAHUDİ YAZISINI ÖĞRENİYOR

Bu dönemde Resûlullah ﷺ, Ensâr'dan zeki bir genç olan ***Zeyd b. Sâbit'e*** رضى الله عنه bir görev verdi.

Zeyd şöyle anlatır: ***"Resûlullah ﷺ bana Yahudilerin yazısını öğrenmemi emretti ve: 'Vallahi yazışmalarımda Yahudilere güvenmiyorum' buyurdu. Yarım ay geçmeden onu öğrendim. Onlara yazdığında Efendimiz için ben yazardım, onlar ona yazdığında da ben okurdum."*** (Sünen-i Ebû Dâvûd 3645, hasen sahih; ayrıca Câmi'u't-Tirmizî 2715).

ZEYD B. SÂBİT'İN ROLÜ	AÇIKLAMA
Tercüman ve kâtip	Yahudi yazısını yarım ayda öğrendi (Ebû Dâvûd 3645)
Vahiy kâtipleri	Resûlullah'ın ﷺ vahiy kâtiplerinden (Buhârî 4986)
Kur'an'ı cem eden	Ebû Bekir tarafından Kur'an'ı toplamakla görevlendirildi (Buhârî 4986)

Daha sonra Ebû Bekir, Kur'an'ı ***cem etmek*** için Zeyd'i seçti ve şöyle dedi: "Sen akıllı bir gençsin, seni hiçbir şeyle itham etmiyoruz ve Resûlullah ﷺ için vahiy yazardın" (Sahîh-i Buhârî 4986).

Ders: Resûlullah ﷺ ***gençlerin ilmine ve yeteneğine yatırım yaptı***. Dilleri ve yeni becerileri öğrenmek ümmetin gücünün bir parçasıdır — ve bu yetenek daha sonra Kur'an'ı bütün ümmet için korudu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ZÂTÜ'R-RİKÂ'

Resûlullah ﷺ, saldırmak için toplanan Gatafân kabilelerine (Benî Muhârib ve Benî Sa'lebe) karşı ***Necd*** yönüne de çıktı. Yolculuk çok zordu. Ebû Mûsâ el-Eş'arî رضى الله عنه şöyle anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4128

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلاَءِ، حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ، عَنْ بُرَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى ـ رضى الله عنه ـ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي غَزَاةٍ وَنَحْنُ سِتَّةُ نَفَرٍ بَيْنَنَا بَعِيرٌ نَعْتَقِبُهُ، فَنَقِبَتْ أَقْدَامُنَا وَنَقِبَتْ قَدَمَاىَ وَسَقَطَتْ أَظْفَارِي، وَكُنَّا نُلُفُّ عَلَى أَرْجُلِنَا الْخِرَقَ، فَسُمِّيَتْ غَزْوَةَ ذَاتِ الرِّقَاعِ، لِمَا كُنَّا نَعْصِبُ مِنَ الْخِرَقِ عَلَى أَرْجُلِنَا، وَحَدَّثَ أَبُو مُوسَى بِهَذَا، ثُمَّ كَرِهَ ذَاكَ، قَالَ مَا كُنْتُ أَصْنَعُ بِأَنْ أَذْكُرَهُ. كَأَنَّهُ كَرِهَ أَنْ يَكُونَ شَيْءٌ مِنْ عَمَلِهِ أَفْشَاهُ.

TERCÜME:

Ebû Mûsâ رضى الله عنه dedi ki: **Peygamber ﷺ ile bir gazveye çıktık; altı kişi nöbetleşe bindiğimiz bir deveyi paylaşıyorduk. Ayaklarımız incelip yaralandı; benim ayaklarım da yaralandı ve tırnaklarım düştü. Ayaklarımıza bez parçaları sarardık; bu yüzden o gazveye Zâtü'r-Rikâ' (bez parçalarıyla olan) adı verildi, çünkü ayaklarımıza bezler sarmıştık.** Ebû Mûsâ bu hadisi anlattıktan sonra pişman oldu ve: "Bunu anlatmaya ne gerek vardı?" dedi — sanki amelinden bir şeyi açığa vurmaktan hoşlanmamış gibi.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Muhammed b. al-'Ala' ← Ebû Usamah ← Buraid b. 'Abdullah b. Abi Burdah ← Ebû Burdah ← Ebû Musa al-Aş'ari رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Zâtü'r-Rikâ' Gazvesi Bâbı, Hadis No. 4128.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:4128

SİYER NOTU: ZÂTÜ'R-RİKÂ' NE ZAMAN OLDU?

İbn İshak bu gazveyi Benî Nadîr'den sonra, ***hicretin 4. yılına*** yerleştirir. Ancak ***İmam Buhârî***, gazvenin ***Hayber'den sonra*** (7 H) olduğu görüşündedir; çünkü ona katılan Ebû Mûsâ el-Eş'arî Medine'ye ancak Hayber'den sonra gelmişti. İbn Hacer bu ihtilafı Fethu'l-Bârî'de ele alır.

Bu e-kitap, Buhârî'nin görüşünü de kaydederek, onu siyer kitaplarının sırasına göre burada anar. Vallahu a'lem.

KAYNAK:
Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Zâtü'r-Rikâ' Gazvesi Bâbı; İbn Hacer, Fethu'l-Bârî.https://sunnah.com/bukhari:4125

Ebû Mûsâ'nın tavrına dikkat edin: amelinin ihlâsını azaltacağından korktuğu için çektiği sıkıntıyı anlattığına ***pişman oldu***. Ders: Sahâbîler büyük zorluklar içinde mücadele ettiler, fakat ihlâslı kalsın diye ***amellerini gizlediler***.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

"SENİ BENDEN KİM KURTARACAK?"

Necd'den dönüşte, Resûlullah'ın ***tawakal*** kusursuz tevekkülünü gösteren bir olay yaşandı. Câbir b. Abdullah رضى الله عنهما şöyle anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 2910

حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ، أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، قَالَ حَدَّثَنِي سِنَانُ بْنُ أَبِي سِنَانٍ الدُّؤَلِيُّ، وَأَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ ـ رضى الله عنهما ـ أَخْبَرَ أَنَّهُ، غَزَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قِبَلَ نَجْدٍ، فَلَمَّا قَفَلَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَفَلَ مَعَهُ، فَأَدْرَكَتْهُمُ الْقَائِلَةُ فِي وَادٍ كَثِيرِ الْعِضَاهِ، فَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَتَفَرَّقَ النَّاسُ يَسْتَظِلُّونَ بِالشَّجَرِ، فَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم تَحْتَ سَمُرَةٍ وَعَلَّقَ بِهَا سَيْفَهُ وَنِمْنَا نَوْمَةً، فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَدْعُونَا وَإِذَا عِنْدَهُ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ إِنَّ هَذَا اخْتَرَطَ عَلَىَّ سَيْفِي وَأَنَا نَائِمٌ، فَاسْتَيْقَظْتُ وَهْوَ فِي يَدِهِ صَلْتًا. فَقَالَ مَنْ يَمْنَعُكَ مِنِّي فَقُلْتُ اللَّهُ. ثَلاَثًا وَلَمْ يُعَاقِبْهُ وَجَلَسَ.

TERCÜME:

Câbir b. Abdullah رضى الله عنهما anlatır ki **Necd tarafına Resûlullah ﷺ ile birlikte gazveye çıkmıştı. Dönüşte, dikenli ağaçların çok olduğu bir vadideyken öğle vakti oldu. Resûlullah ﷺ ve insanlar konaklayıp gölgelenmek için dağıldılar. Resûlullah ﷺ bir ağacın altında gölgelendi ve kılıcını ona astı.**

Biz uykuya dalmıştık; birden Resûlullah ﷺ bizi çağırdı, yanında bir bedevî vardı. Efendimiz buyurdu ki: **"Bu adam ben uyurken kılıcımı çekti. Uyandım, kılıç elinde çekilmiş duruyordu. 'Seni benden kim kurtaracak?' dedi. Ben de üç kere 'Allah' dedim."** ***Efendimiz onu cezalandırmadı***; adam da oturdu.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ebû al-Yaman ← Şu'aib ← al-Zuhri ← Sinan b. Abi Sinan al-Du'ali ve Ebû Salamah b. 'Abdurrahmân ← Jabir b. 'Abdullah رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Cihâd ve's-Siyer, Hadis No. 2910; ayrıca No. 4135–4136.
DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.
Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:2910

"ALLAH"

Yeni uyanmış Efendimizin başında, tek bir muhafız olmadan, çekilmiş kılıç tutan bir adam. Efendimizin cevabı tek bir kelimeydi: ***"Allah."*** Başka bir rivayette bu adamın adı ***Gavres b. Hâris*** olarak geçer (Sahîh-i Buhârî 4136).

Daha da şaşırtıcısı: durum değişip adam Efendimizin elinde kaldığında Resûlullah ﷺ ***onu cezalandırmadı***. Bazı rivayetler (Sahîh-i Buhârî dışında) adamın kavmine dönüp: "İnsanların en hayırlısının yanından size geliyorum" dediğini anlatır.

Ders: Gerçek ***tevekkül***, kılıcın ucunda bile Allah'la huzur bulan bir kalptir; ***affetmek*** ise zayıfların değil, güçlülerin ahlâkıdır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KORKU NAMAZI

Düşman tehdidi altında Allah, savaş meydanında bile cemaatle namazın terk edilmemesi için ***korku anında namazın*** (salâtü'l-havf) nasıl kılınacağını öğretti. Allah şöyle buyurur:

"Sen içlerinde olup da namazlarını kıldırdığın zaman, bir kısmı seninle beraber namaza dursun ve silahlarını da yanlarına alsınlar"İbn Kesîr Tefsiri 4:102.

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 942

حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ، قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، قَالَ سَأَلْتُهُ هَلْ صَلَّى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَعْنِي صَلاَةَ الْخَوْفِ قَالَ أَخْبَرَنِي سَالِمٌ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ ـ رضى الله عنهما ـ قَالَ غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قِبَلَ نَجْدٍ، فَوَازَيْنَا الْعَدُوَّ فَصَافَفْنَا لَهُمْ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي لَنَا فَقَامَتْ طَائِفَةٌ مَعَهُ تُصَلِّي، وَأَقْبَلَتْ طَائِفَةٌ عَلَى الْعَدُوِّ وَرَكَعَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم بِمَنْ مَعَهُ، وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ، ثُمَّ انْصَرَفُوا مَكَانَ الطَّائِفَةِ الَّتِي لَمْ تُصَلِّ، فَجَاءُوا، فَرَكَعَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم بِهِمْ رَكْعَةً، وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ، فَقَامَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ فَرَكَعَ لِنَفْسِهِ رَكْعَةً وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ.

TERCÜME:

Abdullah b. Ömer رضى الله عنهما dedi ki: **Resûlullah ﷺ ile birlikte Necd tarafına gazveye çıktım. Düşmanla karşılaştık ve saf tuttuk. Resûlullah ﷺ namaz kıldırmak için kalktı; bir grup onunla namaza durdu, diğer grup düşmana karşı durdu.** Resûlullah ﷺ birinci grupla rükû ve iki secde yaptı. Sonra onlar namaz kılmamış grubun yerine geçtiler; o grup gelince Efendimiz onlarla bir rekât kıldı, rükû ve iki secde yaptı, sonra selam verdi. Ardından onlardan her biri kalkıp bir rekâtı kendi başına tamamladı.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ebû al-Yaman ← Su'aib ← al-Zuhri ← Salim ← 'Abdullah b. 'Umar رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü Salâti'l-Havf, Hadis No. 942.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:942

Şekil 4: İbn Ömer hadisine göre korku namazının bir şekli.

Âlimler, düşmanın konumuna ve meydanın durumuna göre Resûlullah'tan ***beberapa cara*** sahih olarak gelen birkaç korku namazı şekli bulunduğunu belirtir. Câbir'in Zâtü'r-Rikâ' hakkındaki rivayetinde Efendimiz her grupla iki rekât kılmıştır (Sahîh-i Buhârî 4136).

Ders: ***Silahlı düşmanın karşısında*** bile cemaatle namaz terk edilmiyorsa, güven ortamında hiç terk edilmez. Namaz, hiçbir durumda bırakılmayan dinin direğidir. (Hanefî mezhebi korku namazında İbn Ömer'in rivayet ettiği bu şekli esas alır.)

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BEDRÜ'L-MEV'İD

Uhud Savaşı'nın sonunda Ebû Süfyân, Müslümanlara ***gelecek yıl Bedir'de*** yeniden karşılaşmak için meydan okudu (siyer kitapları). Resûlullah ﷺ bu meydan okumayı kabul etti. Vakit gelince münafıklar ve bazı kimseler Kureyş'in gücü hakkında korkutucu haberler yaydılar. Allah şöyle buyurur:

"İşte o şeytan ancak kendi dostlarını korkutur, inanmışsanız onlardan korkmayın, Benden korkun"İbn Kesîr Tefsiri 3:175.

SİYER NOTU: BEDRÜ'L-ÂHİRE (ŞABAN 4 H)

Siyer kitapları, Resûlullah'ın ﷺ yaklaşık ***1.500*** sahâbî ile Bedir'e çıktığını ve Kureyş'i bekleyerek orada ***sekiz gün*** kaldığını anlatır. Ebû Süfyân Mekke'den çıktı, fakat ***kuraklık yılı*** bahanesiyle yolun ortasından geri döndü.

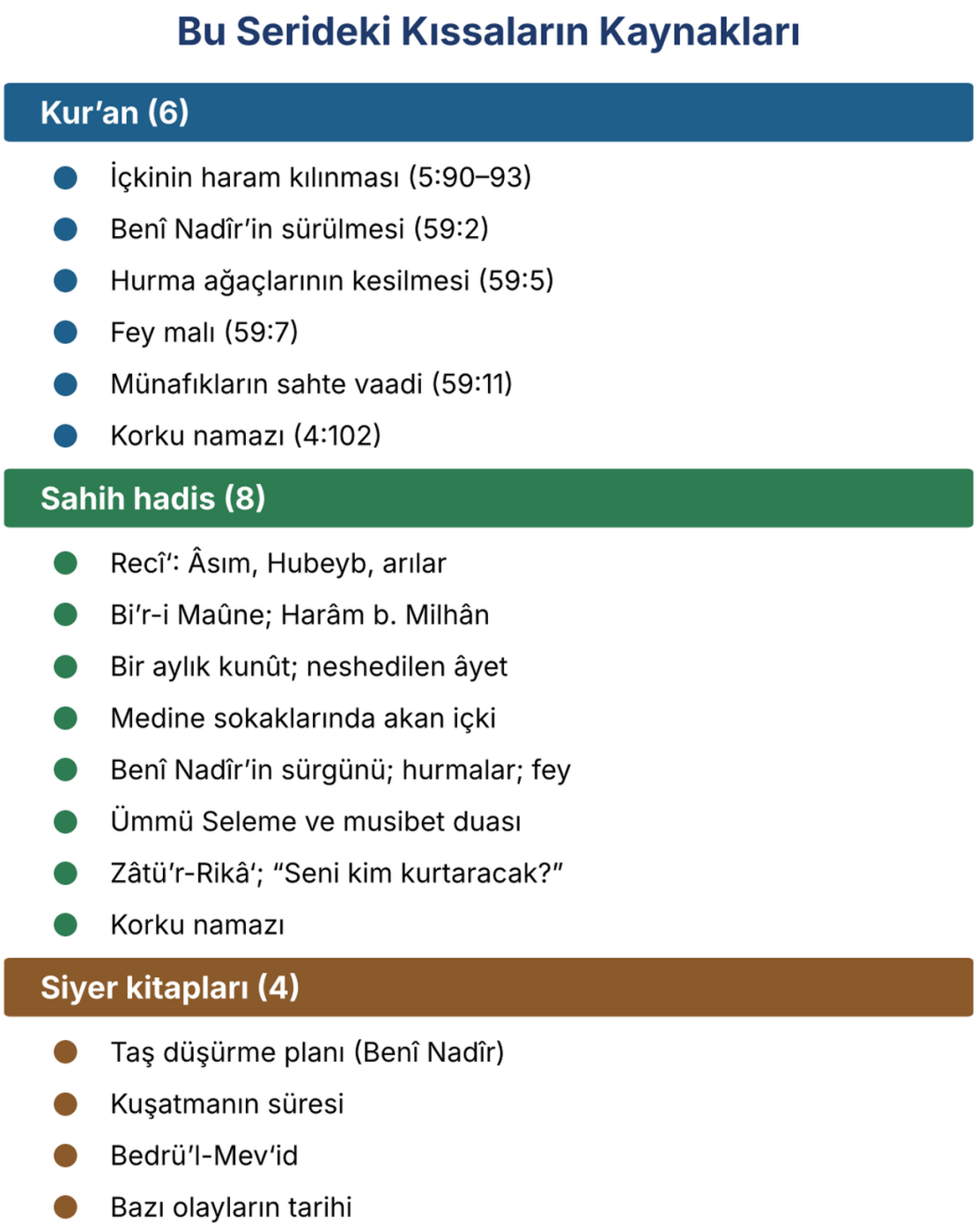
Müslümanlar ise Bedir panayırında ticaret yapıp kârla döndüler. Bazı müfessirler 3:173–175. âyetleri bu olayla ve Hamrâü'l-Esed ile ilişkilendirir (İbn Kesîr Tefsiri).

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; İbn Kesîr Tefsiri 3:173–175.https://tafsir.app/ibn-katheer/3/175

Ders: Uhud'dan sadece bir yıl sonra Müslümanlar ***yeniden özgüven kazandı*** ve sözlerinde durdu; meydan okuyan düşman ise geri çekildi. Uhud'da zedelenen Medine'nin heybeti ***kan dökülmeden*** yeniden kuruldu.

BU SERİDEKİ KISSALARIN KAYNAKLARI

Bu serideki kıssalar bize dereceleri farklı üç tür kaynak yoluyla ulaşmıştır. Okuyucu ***neyin kesin*** ve ***neyin meşhur*** olduğunu bilsin diye bu e-kitap üçünü birbirinden ayırır:

Şekil 5: Bu e-kitaptaki kıssaların kaynak durumu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HİKÂYE	KAYNAK VE DURUM
İçki; Benî Nadîr; hurma ağaçları; fey; münafıklar; korku namazı	Kur'an (5:90–93; 59:2–12; 4:102) — kesin
Recî'; Hubeyb; Âsım ve arılar	Sahîh-i Buhârî 3045 — sahih
Bi'r-i Maûne; Harâm; kunût; neshedilen âyet	Sahîh-i Buhârî 4090, 4092, 1003, 2801 — sahih
Ümmü Seleme ve musibet duası	Sahîh-i Müslim 918 — sahih
Zeyd b. Sâbit'in Yahudi yazısını öğrenmesi	Sünen-i Ebû Dâvûd 3645 — hasen sahih
Neredeyse düşürülen taş; Zeyd b. Desine; Bedrü'l-Âhire	Siyer kitapları (İbn İshak) — meşhur
Zâtü'r-Rikâ'ın tarihi	İhtilaflı: 4 H (İbn İshak) veya Hayber'den sonra (Buhârî)

Siyer kitaplarındaki kıssalar mutlaka uydurma değildir; güvenilir siyer âlimleri tarafından rivayet edilmiştir. Fakat bunlar Kur'an ve sahih hadislerle ***aynı derecede değildir***. Bu e-kitap İsrâiliyat kıssalarına veya açıkça uydurma olan rivayetlere ***yer vermez***.

HASAN VE HÜSEYİN'İN DOĞUMU

Bu imtihan yıllarının ortasında Allah, Resûlullah'ın ﷺ evine sevinç bahşetti. Efendimizin kızı Fâtıma رضى الله عنها ile Ali b. Ebî Tâlib'in رضى الله عنه iki oğlu dünyaya geldi. Siyer kitaplarına (İbn Sa'd ve diğerleri) göre Hasan, Uhud'dan birkaç hafta önce, hicretin 3. yılında Ramazan ayının ortasında, Hüseyin ise hicretin 4. yılında Şaban ayında doğdu. Her ikisinin tam doğum tarihi hakkında tarihçiler arasında küçük farklılıklar vardır.

AKÎKA: İKİ TORUN İÇİN

HADİS: HASAN VE HÜSEYİN'İN AKÎKASI

İbn Abbâs رضى الله عنهما rivayet eder ki Resûlullah ﷺ Hasan ve Hüseyin için, her biri adına birer koç keserek akîka yaptı. Nesâî'nin rivayetinde her biri için ikişer koç zikredilir.

Derece: SAHİH — Sünen-i Ebû Dâvûd 2841; Sünen-i Nesâî 4219.

Bu hadis akîka sünnetinin dayanağıdır. Ümmete önderlik etmek ve düşmanla mücadele etmek gibi meşguliyetler, Efendimizi torunları için aile sünnetini yerine getirmekten alıkoymadı. (Hanefî mezhebinde akîka, şükür niyetiyle kesilen mubah/müstehab bir kurbandır.)

BİR DEDENİN SEVGİSİ

HADİS: "ALLAH'IM, BEN ONU SEVİYORUM"

Berâ b. Âzib رضى الله عنه dedi ki: Resûlullah'ı ﷺ Hasan b. Ali'yi omzunda taşırken şöyle buyururken gördüm: "Allah'ım, ben onu seviyorum; Sen de onu sev."

Derece: SAHİH — Sahîh-i Buhârî 3749.

HADİS: İKİ REYHAN

İbn Ebî Nu'm anlatır: Iraklı bir adam İbn Ömer'e رضى الله عنهما ihramlının sinek öldürmesinin hükmünü sordu. İbn Ömer şöyle dedi: "Iraklılar sinek kanını soruyorlar; oysa Resûlullah'ın ﷺ torununu öldürdüler! Hâlbuki Peygamber ﷺ şöyle buyurmuştu: 'O ikisi (Hasan ve Hüseyin) dünyadaki iki reyhanımdır.'"

Derece: SAHİH — Sahîh-i Buhârî 3753.

HADİS: CENNET GENÇLERİNİN EFENDİLERİ

Ebû Saîd el-Hudrî رضى الله عنه rivayet eder ki Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "Hasan ve Hüseyin cennet gençlerinin efendileridir."

Derece: SAHİH — Câmi'u't-Tirmizî 3768 (Tirmizî: hasen sahih).

İKİ GRUBUN ARASINI BULAN

HADİS: "BU OĞLUM BİR SEYYİDDİR"

Ebû Bekre رضى الله عنه dedi ki: Resûlullah'ı ﷺ minberde gördüm; Hasan b. Ali de yanındaydı. Efendimiz bir insanlara, bir Hasan'a bakıyor ve şöyle buyuruyordu: "Şüphesiz bu oğlum bir seyyiddir (şerefli bir önderdir); umulur ki Allah onun vesilesiyle Müslümanlardan iki büyük grubun arasını bulur."

Derece: SAHİH — Sahîh-i Buhârî 2704.

Bu nübüvvet haberi, Hasan'ın رضى الله عنه kan dökülmesini durdurmak için hilâfeti Muâviye'ye رضى الله عنه bıraktığı hicrî 41 yılında gerçekleşti. O yıl «Âmü'l-Cemâa» (Birlik Yılı) olarak bilinir. Uhud yılında doğan bebek, ileride ümmetin arasını bulan kişi oldu.

DERS

İmtihan ve nimet birbirini izler. Resûlullah'ın ﷺ amcasını ve ashabını kaybettiği aynı yıl Allah ona göz aydınlığı torunlar verdi. Efendimizin çocuklara olan sevgisi, onları omzunda taşıması ve onlara dua etmesi, her anne baba ve dede nine için örnektir: meşguliyetler, çocuklarımıza ve torunlarımıza sevgimizi göstermemize engel olmamalıdır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HİCRETİN 4. YILINDAKİ SERİYYELER

Uhud'dan sonra Medine çevresindeki bazı kabileler Müslümanların gücünün kırıldığını sandı ve Medine'ye saldırmak için asker toplamaya başladı. Resûlullah ﷺ bu planları büyümeden önce bozmak için küçük birlikler (seriyye) göndererek hızla harekete geçti. Aşağıdaki tablo, bu seride anılan hicrî 4. yılın askerî olaylarını bir araya getirir.

AY	OLAY	ÖZET	KAYNAK
Muharrem 4 H	Ebû Seleme'nin Katan Seriyyesi	Medine'ye saldırmaya hazırlanan Benî Esed bölgesine yaklaşık 150 kişi gönderildi; düşman büyük bir çatışma olmadan dağıldı.	Siyer kitapları (İbn Sa'd)
Muharrem 4 H	Abdullah b. Üneys	Urene'de asker toplayan Hâlid b. Süfyân el-Hüzelî'yi durdurmak için tek başına gönderildi.	Sünen-i Ebû Dâvûd 1249; siyer kitapları
Safer 4 H	Recî'	On tebliğci Adal ve Kâre kabileleri tarafından ihanete uğradı (2–5. bölümler).	Sahîh-i Buhârî 3045
Safer 4 H	Bi'r-i Maûne	Yetmiş kurrâ öldürüldü (6–9. bölümler).	Sahîh-i Buhârî 4090, 4092
Rebîülevvel 4 H	Benî Nadîr	Kuşatma ve sürgün (11–16. bölümler).	Haşr 59:2–6
4 H (ihtilaflı)	Zâtü'r-Rikâ'	Necd seferi; korku namazı (19–21. bölümler).	Sahîh-i Buhârî 4128
Şaban 4 H	Bedrü'l-Mev'id	Müslümanlar Bedir'de sekiz gece bekledi; Kureyş gelmedi (22. bölüm).	Âl-i İmrân 3:173–175

EBÛ SELEME VE ESKİ YARA

Resûlullah'ın رضى الله عنه halasının oğlu ve süt kardeşi Ebû Seleme Abdullah b. Abdülesed ﷺ, Katan seriyyesine komuta etti. Siyer kitaplarına göre Uhud'da aldığı yara dönüşte yeniden kanadı ve vefat etti. Vefatından sonra Ümmü Seleme'nin duası 17. bölümde anlatılmıştır.

ABDULLAH B. ÜNEYS: YÜRÜRKEN NAMAZ

HADİS: İŞARETLE NAMAZ

Abdullah b. Üneys رضى الله عنه dedi ki: Resûlullah ﷺ beni Urene ve Arafat tarafında bulunan Hâlid b. Süfyân el-Hüzelî'ye gönderdi ve: "Git, onu öldür" buyurdu. İkindi namazının vakti girmişken onu gördüm. "Onunla aramda namazı geciktirecek bir şey olmasından korkuyorum" dedim. Bunun üzerine ona doğru yürürken işaretle namaz kıldım.

Derece: İbn Hacer (Fethu'l-Bârî) senedini HASEN saymıştır — Sünen-i Ebû Dâvûd 1249.

Âlimler bu hadisi «salâtü't-tâlib», yani düşmanı takip eden ve onu kaçırmaktan korkan kimsenin hafifletilmiş şekilde kıldığı namaz için delil almışlardır (Hanefî mezhebine göre ise takip eden kimse yürürken namaz kılamaz; bu ruhsat takip edilene aittir). Siyer kitapları, Resûlullah'ın ﷺ Abdullah b. Üneys'e Kıyamet Günü aralarında bir alâmet olsun diye bir asâ hediye ettiğini ve bu asânın onunla birlikte defnedildiğini ekler. Bu ilave Ahmed ve İbn İshak tarafından rivayet edilmiştir; senedi ***ihtilaflıdır***.

DERS

Yenilginin bir zayıflık alâmetine dönüşmesine izin verilemez. Resûlullah ﷺ düşmanın Medine'ye gelmesini beklemedi; cesur küçük birliklerle erkenden harekete geçti. Abdullah b. Üneys de kritik bir görevdeyken namazını vaktinde kılmaya özen gösterdi. Bu bize, ne kadar büyük olursa olsun meşguliyetin namaz farzını düşürmediğini; İslâm'ın sadece şeklini hafiflettiğini öğretir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BU SERİDEKİ ŞAHSİYETLER

Bu seride pek çok isim geçer: kimi şehit düştü, kimi kurtuldu, kimi de İslâm'a düşmanlık etti. Aşağıdaki tablo okuyucunun onları kısaca tanımasına yardım eder.

MÜSLÜMANLAR

ŞAHSİYET	GÖREVİ	KAYNAK
Âsım b. Sâbit	Buhârî'ye göre Recî' heyetinin başkanı; cesedi arılarla korundu (5. bölüm).	Sahîh-i Buhârî 3045
Mersed b. Ebî Mersed el-Ganevî	İbn İshak'a göre Recî' heyetinin başkanı; Recî'de şehit düştü.	Siyer kitapları
Hubeyb b. Adî	Esir alınıp Mekke'de öldürüldü; öldürülmeden önce iki rekât namaz kılan ilk kişi (3–4. bölümler).	Sahîh-i Buhârî 3045
Zeyd b. Desine	Hubeyb ile birlikte esir alındı ve Ten'îm'de öldürüldü.	Siyer kitapları (İbn İshak)
Münzir b. Amr es-Sâidî	Bi'r-i Maûne heyetinin başkanı; şehit düştü.	Siyer kitapları
Harâm b. Milhân	Mektubu götüren; "Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki kazandım!" (7. bölüm).	Sahîh-i Buhârî 4092
Âmir b. Füheyre	Ebû Bekir'in azatlı kölesi; cesedi göğe yükseltildi (6. bölüm).	Sahîh-i Buhârî 4093
Amr b. Ümeyye ed-Damrî	Bi'r-i Maûne'den kurtuldu; antlaşmalı olan Benî Âmir'den iki kişiyi yanlışlıkla öldürdü.	Siyer kitapları
Ka'b b. Zeyd	Bi'r-i Maûne'de yaralı halde bırakıldı, kurtuldu, sonra Hendek'te şehit düştü.	Siyer kitapları
Ebû Seleme ve Ümmü Seleme	Ebû Seleme Uhud yarası sebebiyle vefat etti; Ümmü Seleme mü'minlerin annesi oldu (17. bölüm).	Sahîh-i Müslim 918
Zeyd b. Sâbit	Yahudi yazısını kısa sürede öğrendi (18. bölüm).	Sünen-i Ebû Dâvûd 3645

KARŞI TARAF

ŞAHSİYET	GÖREVİ	KAYNAK
Âmir b. Tufeyl	Ri'l, Zekvân ve Usayye kabilelerini kurrâyı öldürmeye kışkırtan Benî Âmir reisi.	Siyer kitapları; Buhârî rivayetinde geçer
Ebû Berâ Âmir b. Mâlik	Bi'r-i Maûne heyetine himaye güvencesi verdi; fakat güvencesi yeğeni Âmir b. Tufeyl tarafından çiğnendi.	Siyer kitapları
Huyey b. Ahtab	İhanet planlayan Benî Nadîr reisi (11. bölüm).	Siyer kitapları
Abdullah b. Übey	Benî Nadîr'e sahte yardım vaat eden münafıkların reisi (14. bölüm).	Haşr 59:11

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ŞAHSİYET	GÖREVİ	KAYNAK
Gavres b. Hâris	Zâtü'r-Rikâ'da Resûlullah'a ﷺ kılıç çeken adam (20. bölüm).	Sahîh-i Buhârî 4136
Ebû Süfyân b. Harb	Bedir'de buluşmaya söz verdi ama gelmedi (22. bölüm). Daha sonra Mekke'nin fethinde Müslüman oldu.	Siyer kitapları

Siyer kitaplarının rivayetine göre Zeyd b. Desine öldürülmeden önce Ebû Süfyân ona sordu: "Şu an senin yerinde Muhammed'in olmasını, senin de ailenin yanında olmanı ister miydin?" Zeyd şöyle cevap verdi: "Vallahi ben, ailemin yanında oturuyorken Muhammed'in bulunduğu yerde ayağına bir diken batmasına bile razı olmam." Ebû Süfyân: "Muhammed'in ashabının Muhammed'i sevdiği gibi kimsenin kimseyi sevdiğini görmedim" dedi. Bu kıssa bir ***siyer rivayetidir*** (İbn İshak); meşhurdur ama sahih derecesine ulaşmaz.

DERS

Her olayın ardında kendi ismi ve tercihi olan insanlar vardır. Kimi son damla kanına kadar sadakati seçti, kimi söz verdiği halde ihaneti seçti. İsimlerini tanımak siyeri daha canlı kılar ve tarihin sonunda herkesin tercihini kaydettiğini hatırlatır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

OLAYLARIN GEÇTİĞİ YERLER

Bu serideki olaylar Hicaz ve Necd çevresindeki birkaç yerde gerçekleşti. Bir kısmı bugün hâlâ bilinmekte, bir kısmı ise ancak Yâkût el-Hamevî'nin Mu'cemü'l-Büldân'ı gibi eski tarih ve coğrafya kitaplarından yaklaşık olarak bilinmektedir.

YER	OLAY	YER
Recî'	On tebliğciye ihanet	Usfân ile Mekke arasında, Hed'e bölgesinde Hüzeyl kabilesine ait bir kuyu.
Ten'îm	Hubeyb ve Zeyd b. Desine öldürüldü	Mekke Haremi'nin dışında, kuzey yönünde. Bugün burada Mekkelilerin umre mîkātı olan Hz. Âişe Mescidi bulunur.
Bi'r-i Maûne	Yetmiş kurrânın öldürülmesi	Necd tarafında, Benî Âmir toprakları ile Benî Süleym'in taşlık arazisi arasında bir kuyu.
Benî Nadîr yurdu	Kuşatma ve sürgün	Medine'nin güneydoğusundaki Âliye bölgesinde, Kubâ yakınında.
Büveyre	Kesilen hurma ağaçları (13. bölüm)	Benî Nadîr'in hurma bahçesi; bu isim Sahîh-i Buhârî 4031'de geçer.
Hayber ve Şam	Sürgünden sonra Benî Nadîr'in gittiği yerler	Büyük kısmı Hayber'e, bir kısmı da Şam'a göç etti.
Zâtü'r-Rikâ'	Sefer ve korku namazı	Necd'de, Gatafân kabilesinin toprağı olan Nahl bölgesinde.
Bedir	Bedrü'l-Mev'id	Bedir: yıllık panayır yeri ve hicretin 2. yılındaki savaşın meydanı.

Recî' ve Bi'r-i Maûne'nin tam yeri bugün kesin olarak bilinmemektedir. Konumlarını doğrulayan bir arkeolojik çalışma bulunmadığından bu e-kitap ayrıntılı bir harita vermez; yukarıdaki tahminler klasik coğrafya kitaplarına dayanır.

DERS

Resûlullah'ın ﷺ daveti Medine ile sınırlı değildi. Sahâbîler Kur'an'ı ulaştırmak için çölleri, taşlık tepeleri ve ıssız kuyuları aştılar. Bu yer isimleri, izleri zamanla yeryüzünden silinse de onların fedakârlığına şahittir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

RAMAZAN 3 H'DEN ŞEVVAL 4 H'YE ZAMAN ÇİZELGESİ

Aşağıdaki tablo bu serideki olayları zaman sırasına göre düzenler. Tarihler muteber siyer kitaplarından alınmıştır; ihtilaflı tarihler işaretlenmiştir.

ZAMAN	OLAY	BÖLÜM
Ramazan 3 H	Hasan b. Ali'nin doğumu	24
Şevval 3 H	Uhud Savaşı ve Hamrâü'l-Esed (Seri 10)	1
Uhud'dan sonra	İçkinin kesin olarak haram kılınması (tam tarihi ihtilaflı)	10
Muharrem 4 H	Ebû Seleme'nin Katan seriyyesi; Abdullah b. Üneys	25
Safer 4 H	Recî' olayı	2–5
Safer 4 H	Bi'r-i Maûne olayı	6–7
Safer–Rebîülevvel 4 H	Bir ay boyunca kunût-i nâzile	8
Rebîülevvel 4 H	Benî Nadîr'in kuşatılması ve sürülmesi; Haşr Sûresi'nin inişi	11–16
Cemâziyelâhir 4 H	Ebû Seleme'nin vefatı (İbn Sa'd'a göre; başka görüş de var)	17, 25
4 H (ihtilaflı)	Zâtü'r-Rikâ' ve korku namazı (Buhârî onu Hayber'den sonraya yerleştirir)	19–21
Şaban 4 H	Hüseyin b. Ali'nin doğumu	24
Şaban 4 H	Bedrü'l-Mev'id	22
Şevval 4 H	Resûlullah ﷺ Ümmü Seleme ile evlendi	17

DERS

Yaklaşık bir yıl içinde Medine toplumu yenilgi, tebliğcilerin öldürülmesi, komşunun ihaneti ve savaş tehdidiyle karşılaştı. Ancak aynı dönemde şeriat tamamlandı, Resûlullah'ın ﷺ ailesi genişledi ve Müslümanlar cesaretle Bedir'e çıktı. Olayları tek bir zaman çizelgesinde görmek, imtihan ile zaferin çoğu zaman yan yana yürüdüğünü anlamamıza yardım eder.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İMTİHAN ÜSTÜNE İMTİHAN HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR

1. RESÛLULLAH ﷺ RECÎ‘ OLAYINDAN SONRA NEDEN TEBLİĞCİ GÖNDERMEYE DEVAM ETTİ?

Bi’r-i Maûne, Recî‘den kısa süre sonra yaşandı. Heyet, himaye güvencesi veren Ebû Berâ’nın talebi üzerine gönderilmişti. Tebliğ sorumluluğu bir ihanet yüzünden düşmez; Efendimiz Necd kabilelerinin İslâm’ı kabul etmesi ümidiyle kurrâyı göndermeye devam etti.

2. ÖLDÜRÜLMEDEN ÖNCE İKİ REKÂT NAMAZ KILAN İLK KİŞİ GERÇEKTEN HUBEYB MİDİR?

Evet. Buhârî’nin hadisi, esir olarak öldürülen her Müslüman için iki rekât namazı sünnet olarak ilk başlatanın Hubeyb رضى الله عنه olduğunu bildirir (Sahîh-i Buhârî 3045; 4. bölüm).

3. KUNÛT-İ NÂZİLE İLE SABAH NAMAZI KUNÛTU ARASINDAKİ FARK NEDİR?

Kunût-i nâzile, Resûlullah’ın ﷺ Bi’r-i Maûne’den sonra bir ay boyunca yaptığı gibi, ümmetin başına büyük bir musibet geldiğinde okunur (Sahîh-i Buhârî 1003; 8. bölüm). Sabah namazında sürekli kunût ise farklı bir fıkıh meselesidir; Şâfiî mezhebinde başka delillere dayanarak sünnettir, Hanefî mezhebinde ise sabah namazında sürekli kunût yapılmaz. Bu e-kitapta ayrıca ele alınmamıştır.

4. İÇKİ NE ZAMAN HARAM KILINDI?

İçki aşamalı olarak haram kılındı: önce Bakara 2:219, sonra Nisâ 4:43 ve en son Mâide 5:90–91. Câbir رضى الله عنه, bazı sahâbîlerin Uhud sabahı içki içip o gün şehit düştüklerini ve bunun içki haram kılınmadan önce olduğunu belirtir (Sahîh-i Buhârî 4618). Bu, kesin haram kılınmanın Uhud’dan sonra olduğunu gösterir (10. bölüm).

5. BENÎ NADÎR ÖLDÜRÜLDÜ MÜ?

Hayır. Sürüldüler ve silah hariç develerinin taşıyabileceği malları götürmelerine izin verildi. Kur’an evlerini kendi elleriyle yıktıklarını bildirir (Haşr 59:2; 12. bölüm).

6. İSLÂM BOZGUNCULUĞU YASAKLADIĞI HALDE HURMA AĞAÇLARI NEDEN KESİLDİ?

Bu, Haşr 59:5’te buyrulduğu gibi, özel bir savaş durumunda Allah’ın izniyle oldu (13. bölüm). Ekinlere zarar vermenin genel yasağı geçerliliğini korur; bu istisna o günkü savaşın zorunluluğuna bağlıdır.

7. FEY İLE GANİMET ARASINDAKİ FARK NEDİR?

Fey, Benî Nadîr’in malları gibi savaşmadan elde edilen düşman malıdır (Haşr 59:6–7; 15. bölüm). Ganimet ise savaşarak elde edilen maldır; taksimi Enfâl 8:41’de bildirilmiştir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

8. BU SEFERE NEDEN ZÂTÜ'R-RİKÂ' ADI VERİLDİ?

Ebû Mûsâ el-Eş'arî رضى الله عنه, uzun yürüyüş yüzünden ayaklarının yaralandığını ve ayaklarına bez parçaları (rikâ') sardıklarını anlatır (Sahîh-i Buhârî 4128; 19. bölüm).

9. ZÂTÜ'R-RİKÂ'DA KILIÇ ÇEKEN ADAM KİMDİ?

Buhârî'nin rivayetinde adı Gavres b. Hâris olarak geçer (Sahîh-i Buhârî 4136). Cebrâil'in göğsüne vurup kılıcın düştüğüne dair ek kıssa bazı siyer kitaplarında geçer ve senedi ***zayıftır***.

10. EBÛ SÜFYÂN NEDEN BEDİR'E GELMEDİ?

Siyer kitaplarına göre Ebû Süfyân Kureyş ordusuyla çıktı, fakat kuraklık mevsimini bahane ederek geri döndü. Kur'an, tehdit edildikleri halde çıkan Müslümanları över: "Allah bize yeter. O ne güzel Vekil'dir" (Âl-i İmrân 3:173; 22. bölüm).

11. ÂMİR B. FÜHEYRE'NİN CESEDİ GERÇEKTEN GÖĞE YÜKSELTİLDİ Mİ?

Âmir b. Füheyre'nin cesedinin öldürüldükten sonra yükseltildiğine dair rivayet Sahîh-i Buhârî 4093'te yer alır. Bu, hadiste geçmeyen ayrıntılar eklemeden rivayet edildiği şekliyle kabul ettiğimiz gaybî bir olaydır.

12. BU SERİYE NEDEN «İMTİHAN ÜSTÜNE İMTİHAN» ADI VERİLDİ?

Çünkü Uhud'dan sonraki bir yıl içinde imtihanlar art arda geldi: Recî' ve Bi'r-i Maûne'deki ihanetler, Benî Nadîr tehdidi, sahâbîlerin vefatı ve Kureyş tehdidi. Allah şöyle buyurur: "Muhakkak sizi biraz korku, biraz açlık ve mallardan, canlardan, ürünlerden biraz eksiltmekle deneriz" (Bakara 2:155).

DERS

Bu sorular, hicretin 4. yılının siyerinin fıkıh, akaid ve ahlâk dersleri bakımından ne kadar zengin olduğunu gösterir. Sahih rivayeti zayıftan ayırmak, sağlam olmayan kıssalara dayanmadan dersleri güvenle almamıza yardım eder.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DERSLER VE KAPANIŞ

Uhud ile Hendek arasındaki dönem, Medine toplumu için ***en zor*** yıllardı: tebliğcilerin kaybı, komşunun ihaneti ve dışarıdan gelen tehditler. Ancak aynı dönemde imanları güçlendi ve şeriat daha da tamamlandı.

DERS	BU SERİDEN
Esaret anında sebat	Hubeyb: emanet, iki rekât namaz, iman şiiri (3045)
Gerçek kurtuluş	"Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki kazandım!" (4092)
Hüzün duaya taşındı	Bir aylık kunût (1003)
Anında itaat	Medine sokaklarına dökülen içki (2464)
Ahde ihanetin sonucu	Benî Nadîr sürüldü (59:2; 4028)
Malda adalet	"Ta ki zenginler arasında elden ele dolaşan bir devlet olmasın" (59:7)
Musibet anında dua	Ümmü Seleme'ye daha hayırlısı verildi (Müslim 918)
Tevekkül ve af	"Allah" — kılıcın ucunda (2910)
Namaz terk edilmez	Düşman karşısında korku namazı (4:102; 942)

HAYATIMIZDAKİ İMTİHANLAR

Her mümin "imtihan üstüne imtihan" yaşar: sevdiklerini kaybetmek, ihanet, korku ve hayatın sıkıntıları. Bu seri, bir müminin cevabının baştan beri aynı olduğunu öğretir: ***"Biz Allah'a aitiz ve O'na döneceğiz"***; ardından çalışmaya, dua etmeye ve sabretmeye devam etmek.

İnşallah **Siyer-i Nebî** serisi, ***Hendek (Ahzâb) Savaşı*** (Seri 12) ile devam edecek — bütün düşman ittifakının Medine'yi kuşattığı ve Müslümanların hendek kazdığı zaman. Vallahu a'lem.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAYNAKÇA

KUR'AN VE TEFSİR

Kur'an-ı Kerîm, Osmanlı (Uthmânî) metin ve Diyanet İşleri Başkanlığı meali. https://quran.com/ms

İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm (Bakara 2:156, 219; Âl-i İmrân 3:169–175; Nisâ 4:43, 102; Mâide 5:11, 90–93; Haşr 59:1–21).https://tafsir.app/ibn-katheer/59/2

HADİS

Sahîh-i Buhârî 942, 1003, 2464, 2801, 2904, 2910, 3015, 3045, 4028, 4029, 4031, 4088, 4090, 4091, 4092, 4093, 4095, 4128, 4136, 4986.https://sunnah.com/bukhari

Sahîh-i Müslim 918, 1731.https://sunnah.com/muslim

Sünen-i Ebû Dâvûd 3645; Câmi'u't-Tirmizî 2715.https://sunnah.com/abudawud:3645

SİYER VE TARİH KİTAPLARI

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshak'tan rivayet) — Recî', Bi'r-i Maûne, Benî Nadîr, Zâtü'r-Rikâ' ve Bedrü'l-Âhire bölümleri.

İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ; İbn Hacer el-Askalânî, el-İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe.

Safiyyurrahman el-Mübârekfûrî, er-Rahîku'l-Mahtûm — Uhud sonrası bölümü.

İbn Hacer el-Askalânî, Fethu'l-Bârî Şerhu Sahîhi'l-Buhârî — Kitâbu'l-Meğâzî.

Wikipedia, "Expedition of Al Raji". https://en.wikipedia.org/wiki/Expedition_of_Al_Raji

Wikipedia, "Expedition of Bir Maona". https://en.wikipedia.org/wiki/Expedition_of_Bir_Maona

Wikipedia, "Invasion of Banu Nadir". https://en.wikipedia.org/wiki/Invasion_of_Banu_Nadir

Wikipedia, "Banu Nadir". https://en.wikipedia.org/wiki/Banu_Nadir

Wikipedia, "Umm Salama". https://en.wikipedia.org/wiki/Umm_Salama

Wikipedia, "Zayd ibn Thabit". https://en.wikipedia.org/wiki/Zayd_ibn_Thabit

EK HADİSLER VE KAYNAKLAR

Sahîh-i Buhârî 3749 (Hasan, Resûlullah'ın ﷺ omzunda).https://sunnah.com/bukhari:3749

Sahîh-i Buhârî 3753 (iki reyhan).https://sunnah.com/bukhari:3753

Câmi'u't-Tirmizî 3768 (cennet gençlerinin efendileri).https://sunnah.com/tirmidhi:3768

Sahîh-i Buhârî 2704 (Hasan, iki grubun arasını bulan).https://sunnah.com/bukhari:2704

Sünen-i Ebû Dâvûd 2841 (Hasan ve Hüseyin'in akîkası).https://sunnah.com/abudawud:2841

Sünen-i Ebû Dâvûd 1249 (Abdullah b. Üneys'in işaretle namazı).https://sunnah.com/abudawud:1249

Sahîh-i Buhârî 4618 (Uhud sabahı içki).https://sunnah.com/bukhari:4618

Sahîh-i Buhârî 4136 (Gavres b. Hâris).https://sunnah.com/bukhari:4136

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

Wikipedia, “Masjid Aisha” (al-Tan‘im). https://en.wikipedia.org/wiki/Masjid_Aisha

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DESTEK VE BAĞIŞ

Bu e-kitap Müslümanlar için **tamamen ücretsiz** yayımlanmıştır ve **kesinlikle satılamaz**. Araştırma masraflarına, quranscience.my sitesinin barındırma giderlerine ve yeni e-kitapların yayımına destek olmak için yapılacak bağışlar memnuniyetle karşılanır — ancak **zorunlu değildir**. Allah her bağışı sadaka-i câriye olarak kabul etsin.

BAKARA SÛRESİ 2:261

مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٢٦١

Mallarını Allah yolunda sarfedenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın lütfü geniştir, O her şeyi bilendir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/2:261

SEBE SÛRESİ 34:39

قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ٣٩

De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarfettiğiniz herhangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/34:39

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2588

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلاَّ عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه, Resûlullah'tan ﷺ rivayet edildiğine göre şöyle buyurdu: "Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Allah affeden kulun ancak izzetini artırır. Allah için alçakgönüllü olanı da Allah mutlaka yükseltir."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Birr ve's-Sıla ve'l-Âdâb, affetmeye ve tevazua teşvik bâbı, Hadis No. 2588.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:2588

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1631

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، - يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ - وَابْنُ حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - هُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "İnsan ölünce ameli kesilir; ancak üç şey müstesnadır: sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ya da kendisine dua eden salih evlat."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Vasiyye, insana ölümünden sonra ulaşan sevap bâbı, Hadis No. 1631.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:1631

CEZÂKUMULLÂHU HAYRAN KESÎRÂ

Bağış yapmak için yukarıdaki QR kodunu (DuitNow) okutun.

BAĞIŞ YAP

Uluslararası bağışçılar: BAĞIŞ YAP düğmesine tıklayın ya da şu adresi ziyaret edin: paypal.me/quranscience

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir